

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— "
Pe 3 luni . . . 7.— "
Pe o lună . . . 2.40 "
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA

și
ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi N-rul 1/a
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrise nu se in-
napolază.

ROMÂNUL

Sfârșitu-s'au.

Stăm muți în fața groazel ce ne cuprinde sufletul. Dinții ni se încheștează, pumnii se strâng, sângele clocotește, creierii fierb, dar noi stăm muți și un curvânt de indignare nu scoate glasul nostru, căci vedem căldii în față și zbirii ne împresoară de pretutindeni....

Simte însă sufletul nostru suletele voastre cari cetiți aceste rânduri și în nemărginită dureri suletele se îmbrățișează în iubirea de neam curățite de toată spurcăciunea prin jertfa ce se aduce azi și ieri și totdeauna până la mântuire.

Până la cântatul cocosului de trei ori Te-ai lăpădat, Petre, de Domnul văzând patimile Lui și umplându-ți-se inima de spalmă în vederea fetelor crispate de ură ale celor ce strigau: răstignește-l.... De trei ori te-ai lăpădat, Tu, ucenicul cel credincios, căci dinaintea groazel credința Ta a îngenunchiat.

Ar trebui să strigăm de durere și disperării noastre să-i dăm glas de răsvărire a sufletelor românești de pretutindenea cerând hotărârea supremă când dispăre prețul vieții și moartea-i privită ca dulce răsplătă a răsbunării. Tulnicul chemării la fapte vitejești ar trebui să răsună prin văi și dealuri, dar el rămâne mut și durerea noastră nu are glas, ci coboară neincetat în adâncimile nesăbuite ale sufletului făcându-și cuib pentru vremuri îndelungate.

Vol, pe cari vă învâluie astăzi iubirea noastră îndolată fără seamăn, veți înțelege muțenia noastră și nerostind numele vostru veți auzi totuși cum vă chemăm, cum vă spunem pe nume întărindu-vă și aducându-vă aminte de Acela pentru a cărui credință vi s'a cerut jertfa mântuitoare.

Liniștiți-vă și înălțați suletele voastre spre ceruri și ascultați cuvântul Lui: rămâneți întru mine și eu întru voi; precum mlădița nu poate să aducă roadă de sine, dacă nu va fi în viță, așa nici voi, dacă nu veți fi în mine. Iar voi sunteți în neamul românesc și neamul românesc prin voi se mântuiește.

In fața delegațiilor.

Arad, 28 Aprilie.

Delegațiunile austro-ungare se întrunesc, în anul acesta, într'o atmosferă tulbure, nesigură și dezolantă pentru monarhia habsburgică. În față, orizontul politic e plin de nori grei. Simțim că pasul nostru calcă pe cărări încurcate, nelămurite cari se pierd tot mai mult în ceața unui viitor plin de umbre, și de primejdii. Nicăiri o geană de lumină, nicăiri o stea care cu lucirea ei prietenoasă să ne cheme, să ne îndemne, să călăuzească. Intunec, îndoială și nesiguranță, iată tărâmul pe care pășim sfioși și plini de o vagă teamă.

Ce ne aduce viitorul? Avem siguranța zilei de mâine? Iată întrebări la cari nimeni nu ar îndrăzni să răspundă hotărât și cu încredere. Dimpotrivă, putem să spunem că tot ce poate fi favorabil e nesigur și tot ce e sigur ne pare nefavorabil și dușmănos monarhiei austro-ungare.

Politica internă, adânc greșită, ne împinge tot mai mult spre înversunarea tendințelor centrifugale, spre ațâțarea tuturor nemulțumirilor și a vrășmașiilor interne, sfășietoare și dizolvante. Toată puterea vitală a statului dualist, toată forța lui de acțiune, toate energiile sunt paralizate, mistuite prin nenorocitul sistem de asuprire și deznaționalizare. În loc de a uni toate popoarele într'o sforțare comună împotriva primejdiilor externe, de o jumătate de secol încoace o mână nenorocoasă și fatală a tras o linie de demarcațiune, împărțind prin ea statul în două categorii de cetățeni: în asupritori și asupriți, opunând o parte din supușii statului părții celeilalte, într'o războire politică, sălbatecă și neîntreruptă. Nici un

răuvoitor al monarhiei, nici un vrășmaș extern nu putea să ticluască un mijloc mai eficace, mai machiavelic spre a ruina și a duce Austro-Ungaria la pieire înceată, dar sigură ca acela care a divizat'o în două tabere mari ce se luptă, se încheștează și se sfășie între dânsesele cu furie mereu crescândă.

Și ceea ce este mai descurajator în această stare e lipsa unui principiu clar, lipsa unei voințe de fier care să urmărească o idee până la sfârșit. În toată cărmuirea lucrurilor se simte o teamă de orice direcție extremă, fie într'un senz, fie în altul. Oscilăm între libertatea națională completă și între sclăvia politică deplină. Intre aceste două excese conducătorii monarhiei cărmuiesc vasul politic fără a îndrăzni să se apropie de un mal sau de altul, rătăcind mereu fără busolă pe valurile biciuite de furtuna patimelor și revoltelor celor asupriți, a poftelor nebune și nesaturate a celor ce doresc tot mai multe foloase și putere. În această șovăială hamletiană e nenorocirea monarhiei noastre. Ea o face obiectul compătimirilor, disprețuire a străinătății. Ea îi răpește orice credit politic, orice cheazășie de viitor și de existență.

Sistemul acesta al jumătăților, al sferturilor de măsuri, gestul acesta de a da însă de a nu da totul, de a nemulțami și de a înversuna mai mult decât de a potoli și de a satisface, toată ticăloșia acestei lipse de curaj, toată lașitatea tremurândă a celui ce se teme să refuze și totuși nu se îndură să plătească o datorie grea, imperioasă, toată psihologia asta s'a răsfânt în mod limpede în tratativele de „împăcare” cu România, inaugurate de contele Tisza de sigur cu știrea și învoirea stăpânilor săi de sus.

Audiența mea la mama vitejilor.

Intr'un castel fermecător, odinioară adăpost cucernic, la Cotroceni, înconjurată de șase lăstare mândre și frumoase, de flori, de obiecte de artă de curteni și de ostași, stă mama Vitejilor.

Acolo am obicei a mă duce să destănuiesc tot ce am pe suflet, tot ce am lucrat și pentru tot ce va să mai lucrez, să primesc sfaturi și vorbe de incurajare.

Vara aceasta, când brava noastră armată a trecut în Bulgaria, eu lipsiam în străinătăți la trei congrese: des fermiérés, d'enseignemint menager, d'éducation familiale. S'acolo trebuiau trâmbitate avânturile și cultura noastră ca să ne cunoască streinii. Mi se frângea însă inima, că nu puteam fi lângă Mama Vitejilor să'mi fac datoria, alături cu cei cari să jertfiau pentru țară.

Nedormită, nemâncată la timp, scriind mereu la ziarele noastre la cele d'acolo și domirind literații, artiștii și congresiștii de pe tot globul, am trăit greu toată vara printre streini, în Belgia și, în Italia, mai ales că mijloacele mele erau puține. Risipa statului se face mai totdeauna cu persoane insipide, cari în congrese rămân în umbră; eu n'am cruțat nimic și fama României am dus'o peste mări și peste țări.

Pe țarmii Rinului, pe țarmii Balticeii s'ai Adriaticei, spuneam tuturorora cum este românul, cănd i se calcă dreptul, legea și moșia. — Mulți

streini am văzut că nici pe hartă nu știau unde vine România, iar când se vorbea de pacificarea Balcanilor râdeau: Hh!... O armată de paradă, ofițeri de carton!

Altruismul, filantropia și cultura noastră, oarecum înaintate, erau povești pentru ei, dar eu am spus și iar am spus cum suntem și auzind ce fac femeile române pentru popor, au rămas streinele de lemn.

Fălăirea drapelului nostru național, la care azi privește omenirea n'treagă, n'a făcut'o dar numai legiunile armatei noastre, ci n' cutele lui mărețe s'au aciolat toate suletele mari, toți capii României; ori pe unde s'au găsit ei, au buciurnat fapte și virtuți legendare, despre cari lumea își mai aduce aminte c'au fost numai pe vremea lui Darius, Piru, Alexandru Macedon, Marcu Tului Camil, Octavian August. Așa suntem ș'asa știm să formăm și pe cei cari vin în țara noastră, mănâncă pâinea și bea apa noastră!...

Așa au fost strămoșii, așa ești și vei fi pururi, sfântă nație română, iar cine nu te cunoaște și cutează să s'amestice în treburile tale să le n'curce și să clefetească, vie...

Vie să dea piept cu piepturi de aramă, cu ochi vulturești, cu sulete de oțel, în cari mâni de mamă au scris cuvântul: datorie.

Dar dacă n' conferențele ținute la Gaud la Bruxelles, la Liege, la Geneva, la Roma, la Milano și Venezia puteam să le-arăt șcenele

sublime, d'astăvară oare ce-ar fi răspuns streinii d'atâta măreție?...

În palatul ei fermecător, odinioară cuibul șoimilor lui Tudor Vladimirescu Mama Vitejilor m'a primit cu surâsul ei dulce și s'a bucurat, ca un copil, când am intrat în salonul Său artistic c'un braț de cărți d'asupra cărora strălucea crinul alb imbalzamat, floarea regească, floarea favorită a A. S. R. Principesa Maria.

După ce m'a ascultat tot ce am avut a-I destăinui, cu mintea Ei mare mi-a dat sfaturi, mi-a adus laude, apoi înălțător, blând și frumos ca Inșiră-te Margarițe, mi-a povestit cele ce urmează:

Știi că descind din neamuri viteje, c'am însoțit pe toate regimentele, cari plecau la război; că toți ostașii erau veseli și voioși c'au plecat cântând cu flori la țeava puștii și la piept pe inimă, că trecând pe lângă mine, toți îmi strigau: Trălăscă mama principelui Mircea, Mama Vitejilor!...

— Nu știu aproape nimic, s'am venit să aflu din gura Voastră Ilustră Doamnă, cele petrecute aici, în lipsa mea din țară și să v'aduc prinosul meu de recunoștință, pentru tot aceea ce am auzit c'ați făcut pentru bravii noștri ostași și pentru familia luptătorilor. Să trăiți!...

— N'am făcut destul, n'am făcut cât doream. Când se proiecta războiul, Eu eram bolnavă de flebită. Vream să fac un spital, dar a trebuit să

Care a fost scopul tratativelor? Potolirea vrășmășiei crescânde și tot mai primejdioase pentru existența monarhiei a neamului românesc întreg.

Și care a fost rezultatul acestei acțiuni? Tocmai contrarul celui dorit și urmărit de inițiatorii ei. În loc de a apropia și de a readuce poporul românesc în orbita de înrăurire a monarhiei, acțiunea de „împăcare” a contelui Tisza a avut tocmai darul de a-l îndepărta de ea și de a-i inversuna antipatiile până la gradul dușmăniei fățișe.

Concesiunile oferite de cei de sus Românilor prin contele Tisza au provocat un strigăt de indignare și de revoltă generală dincoace ca și dincolo de creasta înzăpezită a Carpaților. Dacă la noi aceste sentimente nu au putut să se manifeste în modul convenit, în România ele au îmbrăcat formele unei explozii care uimește și mătură din calea ei orice rezistență oficială. Nimeni în Austro-Ungaria nu-și mai face azi o iluzie despre valoarea reală a alianței românești. Ea poate să mai trăiască în aparență, în realitate însă ea e pierdută. Cele cinci corpuri de armată românești nu mai pot intra în calculul politic și strategic al monarhiei. Statul nostru major poate să se considere fericit dacă această forță al cărei avânt irezistibil l-a constatat cu uimire și teamă în campania din vara trecută, nu va adăuga, în ceasul răfuielii supreme, puterea vrăjmașului. Tot ce el mai poate spera azi este neutralitatea României într'un război, în marele război cu Rusia a cărei umbră orice s'ar spune, se pregătește și se apropie tot mai mult, tăcută, întunecată și formidabilă ca o fatalitate, ca însăși ziua judecării din urmă.

Și pentru ce aceasta? Pentru că acei ce azi hotărăsc încă de soarta noastră au găsit de cuviință să bruscheze, să batjocurească și să insulte neamul românesc întreg prin aceea sângeroasă injurie pe care o cuprind pretinsele „concesiuni” oferite de contele Tisza. Primul ministru ungar a voit să ne „împace” oferindu-ne o nouă... amputare, propunându-ne nu un plus, ci un minus de drepturi, ca acela care se cuprinde în reducerea cercurilor electorale românești, în ciuntirea libertății

de presă, în statificarea administrației, în refuzarea autonomiei bisericești unite pe care azi o avem cel puțin de fapt, dacă nu de drept, în „revizuirea” Hajdudorogh-ului în senzul unei sporiri și întinderi a acestei episcopii etc. etc.

Cât privește celelalte „concesiuni” ca de pildă introducerea limbii românești în treptele cele mai de jos ale administrației, în școlile de stat, contele Tisza a mărturisit în chip cinic că nu le atribuie alt rost și altă destinație decât aceea de a înlesni maghiarizarea, de a creia din ele o fază de trecere, o treaptă intermediară între starea de azi și între cea urmărită de toată politica ungurească: maghiarizarea noastră.

Și la asemenea „împăcare” menită să fie o pârgie a desnaționalizării noastre ni s'a cerut să ne dăm asentimentul și să o iscălim, nu pe un an-doi, ci pentru totdeauna, ca o „soluțiune” definitivă și permanentă a chestiunii românești din Ardeal și Ungaria...

Iată sistemul hamletian dus la perfecțiune și cristalizat în expresiunea lui cea mai clasică!

De aceea, în fața delegațiilor, nimeni să nu se mire că poporul românesc întreg își ridică glasul de protestare și neîncredere adâncă, nestinsă, în sistemul de azi sub al cărui schiptru se adună aceste corporații politice.

Faptul însuș că reprezentanții unui popor de aproape 4 milioane lipsesc din aceste adunări, vorbește de ajuns spre a caracteriza situația.

Se va vorbi, se va vota acolo și se va hotărî din nou de soarta noastră, de banii noștri, de flăcăii noștri, mândri, voinici și deștepți. Se va pune la cale cum să se facă politica aceea la care noi nu putem contribui decât cu banii și cu sângele nostru, nu și cu votul și cu voința noastră.

Dar nu-i nimic. Se poate hotărî acolo orice despre noi, afară de un singur lucru: de sufletele, de sentimentele noastre. Pe acelea suntem stăpâni noi și numai noi. Și, într'un ceas hotărîtor, tot ele, și nu discursurile și voturile false vor hotărî de noi și de soarta noastră...

Glas oficial în chestia diferendului Tisza-Vaida. „Budapesti Tudositó”, organul semi-oficial al guvernului, publică din sursă autorizată următoarea declarație în chestia incidentului ridicat de contele Tisza în cameră:

— Precum a declarat primul ministru și în parlament, a stat departe de dânsul gândul de a face răspunzător partidul național român, ori numai o parte din membrii acestuia, pentru împrietinirea lui Alexandru Vaida cu panslavistii de talia fraților Gerovsky. În privința aceasta primul ministru nici nu are vre-un îndoiel și e pe deplin convins, că majoritatea conducătorilor din partid se abține dela astfel de afaceri. Prin urmare ar fi cu atât mai dureros când acești domni s'ar identifica, fără a fi necesar și contrar adevărului, cu procedura lui Vaida. Scrișoarea lui Gerovsky e compromițătoare înaintea ori căruia cugetător nepreocupat. Guvernul a ajuns la ea în urma străduințelor de a cunoaște acțiunea panslavistă de subminare pornită direct împotriva monarhiei și a națiunii maghiare, în cercurile rusești neoficiale; deci nu i se poate face imputare că a uzat de acest document atunci, când a fost provocat direct de țina lui Alexandru Vaida.

E și aceasta un fel de clarificare obscură — ca toate declarațiile și desmintirile contelui Tisza — în fața declarației de solidaritate a deputaților români. Primul ministru intimidat acum ar vrea să se rectifice, dar nu isbutește cufundându-se tot mai mult în noianul contrazicerilor și confuziunilor, prevestitoare de un apăsător și urit.

Voci germane împotriva monarhiei austro-ungare. Nemulțumirea în Germania față de politica externă a monarhiei în timpul din urmă ia proporții tot mai mari, iar naționaliștii germani văzând primejdiile ce eventual le poate aduce politica diplomaților austro-ungari chiar împertului german, *sulevează idela unei împărțiri a monarhiei habsburgice.*

Astfel, sunt caracteristice pentru curentul antiaustro-ungar ce e în creștere în imperiul german aliat, următoarele rânduri din cartea „Deutsche Politik” a lui Ernest Hasse:

Bărbații de stat ai monarhiei dunărene au trebui să aibă mereu în vedere că înțeleapta politică germană poate să adune pe toți vecinii Austro-Ungariei într'o alianță, care să execute împărțirea Austro-Ungariei. Se vorbea adeseori despre probabilități și planuri. *Dacă Rusia va câștiga Galizia, România Bucovina și Ardealul, Italia Tirolul și Albania, atunci Germania ușor va putea vări în buzunarul său celelalte teritorii.*

Într'un număr recent al său ziarul Germanilor conservatori „Post” se ocupă deja a trei săptămâni, într'un articol, cu agitațiile opiniei publice

plec la băi să mă caut; când m'am întors era târziu. Din fericire de războiu am scăpat, dar pe sârmanii noștri ostași, a căror viață o deplâng, i-a secerat teribilul flagel al holerei și atunci, am lucrat mult, foarte mult!...

— Știm și pentru aceasta ne-ați devenit și mai scumpă nouă. Mari și sublime au fost învățămintele date de Alțeta-Voastră; ați desfășurat un devotament și un curaj demn de **Mama Vitejilor** și!...

— Este foarte adevărat că ducându-mă la Zimnicea, unde mai nemilos ca oriunde seceră holera feciorii României, nu era de niciunele, și nimeni n'avea curajul să le vină într'ajutor, nici doctori, nici surori, nici preoți... și asta era teribil. Am venit la București, am întins mâna la prieteni, toți mi-au dat cu prisosință obolul lor. **Familia luptătorilor**, mi-a înlesnit bani, am dat toți; iar Principele Carol mi-a fost **mâna dreaptă**.

— Să ni-L trăiască Dumnezeu, să ni-L poarte pe bine. El care c'un surâs ne-a împrietinit iar cu Italia.

— Cu El, printr'un noroiu până la genunche, încălțată cu cisme am alergat și am cumpărat scânduri, cue, d'am făcut barace, stufe, flori și doctorii, d'am împărțit bolnavilor, oale, linguri, străchini și lumânări d'am făcut pomană scumpulor mei morți, pe cari acum nu-i mai îngropa nimeni pe toți la un loc și fără preot; ci pe fiecare în groapa lui și, cu toate datorile creștinesti împlinite!...

Vreau să le duc și cruce!...

Obdită greu cum sunt ș'acum, când scriu aceste rânduri, i-am sărutat mâna de mai multe ori zicându-i: Sufletele acestor eroi, Vă va proteja, veți trăi regină iubită a poporului, mamă, fericită a copiilor României, cari au început deja să vă facă a fi mândră de dânsii și a uita greutățile sarcinei ș'ale creșterii!...

Pentru curajul dela holerici, cerul să vă binecuvânteze. Mulțămesc. — Am uitat deja totul, din ziua când am lepădat acest costum de soră, când eu și prințul Carol înomoliți cu automobilul în noroiu, ei, fii țării, ne-au scos pe brațe strigând: **Trăiască mama noastră! Trăiască mama vitejilor! Trăiască mama lui Mircea al II-lea.**

M'a întrebat apoi această domniță scumpă din povești, despre diferite opere de cultură vizitate în străinătate, mi-a mulțumit pentru romanul **Fata tatii, Stâlpi de pază, Anicuța, Poveștile americane**, dărulte A. S. Regale și principeselor Maria și Ileana, apoi m'a dus d'am făcut un ocol în salonul său, zicându-mi că eu, care sunt cunoscută într'ale artei, să nu uit că, A. S. regală, este o artistă.

— A mai mare artă, pe care v'o recunosc întâi, e că ați dat României copii frumoși, sănătoși, buni și ascultători, cari vor iubi țara aceasta și cred că or' unde vor merge, prin purtarea lor, o vor înălța.

— Asta le este datoria, căci sunt Români.

— Al doilea îl admirăm pentru purtarea vitejească la campania d'astă vară.

— Este o glorie a mea, dar așa trebuia să fie o femeie coboritoare din neamuri vitejești.

— Al treilea ne mândrim c'o artistă de seamă invitată deja de două ori, prin mine, la expoziția internațională artistică din Veneția și din Turino. Sper că în viitor o să luați parte și să expuneți lucrările A. V. cari, de altfel, văd răspândite, cu prisosință, în această sală regală, mai mult prin împodobirea dată de cea ce v'a ieșit din aceste mâni binecuvântate.

— Nu pot lucra cât știu și nici nu te întreb pe D-ta, care lucrezi pretutindeni și pentru noi. Mi făcu semn să stau, mă salută și plecă, după ce mi spuse că-mi dăruiește un portret în costumul din ceasuri grele.

— Mai uitați-vă prin această sală până v'a aduce, zise scumpa mea fee și dispăru se draperii fantastice de mătase înflorată, îmbrătite până în tavan cu ederi și capell venera și orchidee.

Mă uitam, când la un bust de sculptorul Canonica, când la baldachinele aurite, când la porcelanăriile Daneze, când la vasele artistice pe diferitele polițe, când la chemineul și la lămpile unde stasem la vorbă două ceasuri și o gemam la ce poate ieși din mintea unei femei care lucrează. Mirosul erinului ce-i adusesem și făcuse atâta bucurie, crinul fiind floarea sa favorizată m'amețise; pe el îl vedeam acum pe tavan, pe mobile, pe vase, pe tot în jurul meu și între ei deodată s'aude fășiind, să redea un cântec, ca o simfonie, apărând o noaptea.

germane din partea Austriei, ceea ce a avut ca urmare apoi că în Serbia prinde putere un curent dușmănos și față de industria germană, ceea ce nici decum nu e în interesul Imperiului german.

Într-o broșură volantă apărută în zilele acestea Dr. K. v. Winterstetten scrie: Monarhia austro-ungară e deja coaptă pentru ca să fie împărțită. Timpurile de azi au trecut deja peste concepțiile: „Imperiul german”, „Austro-Ungaria” — toate stările economice și politice prind contopirea definitivă a acestor două corpuri și aceea că din imperiul german să se formeze o „Europă centrală”, „o mare putere economică și politică indestructibilă”.

Iar în același timp profesorul Samassa scrie în „Deutsche Österreich”: „Dacă întreagă armata austro-ungară ar trebui să meargă la frontul de sud al monarhiei, în nord nu ar rămâne nici o trupă, și pentru Germania alianța cu monarhia ar deveni absolut fără nici o valoare. Și, atunci, desigur va fi sosit momentul când Imperiul german să se gândească dacă nu vrea să-și pună în rizic existența proprie. În privința aceasta însă Germania nu poate fi condusă de momente sentimentale — ca schimbându-și politica să încheie o înțelegere cu Rusia privitor la împărțirea monarhiei austro-ungare, și această înțelegere fără îndoielă va avea sprijinul Italiei, României și al Serbiei!”

Desbinare între Sașii din Sibiu. Alaltăieri, Duminecă, alegătorii din primul cerc electoral al Sibiului, care e reprezentat în camera ungară prin Emil Neugeboren unul dintre cei mai guvernamentali deputați sași, au luat hotărârea să organizeze acest cerc independent de al doilea cerc, alegându-și un comitet cercual separat. Până acum, după cum se știe Sașii aveau pentru ambele cercuri electorale ale Sibiului un comitet comun. În urma cunoșterii hotărârii luate acum 8 zile la propunerea „Kreisabschluss”-ului de către alegătorii din cercul al doilea al Sibiului, al deputatului Bransch, prin care au luat pur și simplu la cunoștință repășirea deputatului lor din partidul guvernamental, exprimându-și însă încrederea că acesta va apăra și pe mai departe interesele Sașilor, foarte natural că Sașii guvernamentali s'au văzut periclitați și au provocat astfel desbinarea între Sașii din Sibiu. De altcum întemeietorul partidului popular sășesc, Wolf membru al casei magnaților publică o declarație în organul sășesc din Sibiu în care aprobă hotărârea adusă alaltăieri Duminecă de către alegătorii cercului electoral prim al Sibiului. Politicii guvernamentale i-a succes deci să provoace desbinarea și în poporul sășesc.

— M'a trimis mama să te salut și să-ți dau, din partea Ei, portretul acesta. E în costum de sărbătoare, dar și de durere!...

Costumul de soră de caritate.

— Să trăiți, scumpă Domnișoară, și Alțeta voastră, azi mai tânără, mai plăpândă mai frumoasă ca acest crin, doresc să calce pe urmele Austriei sale mame; ea va creștea și va da în viață mînte mari și solide.

— Mama, da, este bună.

— Auz că o să ne părăsești.

— Nu să știe încă, adăose repede gingașa Principesă Elisabeta, roșindu-și până la urechi.

— Nu...

— Vă mulțămesc pentru frumoasele cărți ce mi-ați dăruit surorilor mele.

— Să trăiți, pentru Dv. voșu scrie pagina ce merită acum, când, ca delicată atenție, A. S. Principesa Maria, vă trimite să-mi aduceți această fotografie, care îl înfățișează chipul și mai ales înamtea poporului, care o iubeste, căci e Mama Vitejilor.

— Și noi o iubim mult și iubim și țara.

— Dv. dragălașe principesă, bine faceți și mi s'a fericit că v'am văzut, dați-mi voie ca cu așteia și, înaltă stimă să vă mulțămesc, să vă sărut. Și acum, sau când ne veți părăsi trecând pragul acestei țări, pentru o nouă și altă frumoasă viață pe care v'o urez din toată inima, cât să poate de fericită, îmi permit a vă zice: Ori unde veți fi ursită a trăi, nu uitați că sunteți româncă.

Smara.

Austro-Ungaria și România

Ziarul vienez „Die Zeit” publică în numărul de Duminecă sub acest titlu din condeiul distinsului profesor dela universitatea din București d. Emanuil Antonescu un articol de cea mai mare actualitate privitor la raportul dintre România și monarhia austro-ungară. Dăm la acest loc acest articol asupra căruia redacția ziarului atrage deosebită atențiune a cetitorilor săi prin următoarea notă:

„Profesorul Antonescu a devenit cunoscut în cercuri largi prin discursul aspru ce l'a rostit împotriva Austro-Ungariei la adunarea „Ligel Culturale”. El nu e un demagog sau un agitator, ci un politician cu chibzuală. În articolul acesta el expune într'un ton liniștit și obiectiv motivele, cari l'au îndemnat pe el și pe multe alte inteligente politice ale regatului, cari erau mai înainte aderenți al Austro-Ungariei, să-și schimbe orientarea politică. Aceasta e pentru întâia dată, că un distins politician român face cunoscute din punct de vedere al compatrioților săi — cu toată sinceritate și fără rezervă — aceste chestii delicate. Din aceste motive recomandăm acest articol în deosebită atențiune a tuturor din această țară, cari voiesc să înțeleagă dispoziția din România”.

Ori cât de banală — scrie d. Antonescu — ar fi afirmația că în relațiile dintre Austro-Ungaria și țara noastră a urmat o schimbare, este aceasta totuș adevărată. Dar deoarece și în chestia aceasta se judecă mai mult după aparență decât după realitate, poate nu e fără interes a cunoaște părerea cercurilor largi de aici, pentru a vedea cum se explică aci această schimbare.

Două motive au fost hotărâtoare pentru alipirea noastră la monarhie: *Siguranța* țării noastre și *speranța* pentru viitor.

Durere, am recunoscut în timpul din urmă, că am clădit pe o bază ce se clatină. Aceasta este convingerea noastră, și mulți dintre noi au stabilit aceasta nu fără regret. După experiențele triste ale anului 1876, cari sunt a se atribui în mare parte Rusiei, dar parte și lipsei noastre de precauțiune, teama ne-a pătruns până în oase. Aliatul nostru, pe partea căruia am luptat, a rupt pentru sine o parte din teritoriul nostru. Urmând porunca înțelepciunii și a amorului nostru propriu jignit, am căutat siguranța aliându-ne cu puterile centrale, în primul rând cu imperiul habsburgic. Rusia ca stat național, ne poate amenința cu desnaționalizare, un pericol, care alipindu-ne Austro-Ungariei, care nu e un stat național, nu poate veni în considerare. Aceasta împrejurare ne-a întărit în încrederea noastră și așa s'a întâmplat că am urmat față de Austro-Ungaria 37 ani de-a rândul o politică de prietenie foarte credincioasă, până ce în urma evenimentelor anului 1913, ne-am trezit ca dintr'un vis. Înainte de toate a fost atitudinea șovăitoare dovedită de monarhie în toate fazele bogate în variații surprinzătoare ale crizei balcanice, care a provocat la noi uimire și mirare.

Alianța balcanică s'a creat sub protectoratul Rusiei, în nici un caz pentru ca să servească intereselor Austro-Ungariei, dar totuș trebuia să recunoscă că aceasta alianță a fost foarte isteț exploatată de monarhie. Monarhia a înțeles să îndrepte ascuțișul alianței balcanice împotriva Turciei, în speranța, că acesteia îi va succeda să înfrângă pe aliați. Pentru aceasta a fost proclamată intangibilitatea statului quo, prin urmare o atitudine hotărâită în apărarea Turciei. A doua zi după biruința aliaților a fost iarăș monarhia cea dintâi, care a uitat statul quo și a luat pe față atitudine pentru unul dintre biruitori, care pare a fi cel mai puternic (Bulgaria). Din ziua aceasta datează indispoziția ce a urmat între România și Austro-Ungaria. Perseverența, cu care Austro-Ungaria a dovedit de tot neașteptat atențiunii față de Bulgari, a lăsat să se vadă, că eram amenințați să ajungem în clește. Afară de aceasta ne simțeam dați la o parte, căci gelozia după cum se pare nu e numai o însușire a singuraticilor indivizi, ci și a popoarelor. Într'aceia monarhia a continuat să oscileze conform evenimentelor. Înfrângerea Bulgariei a avut ca urmare, că monarhia a început să-și îndrepte atențiunea după unele formalități iarăș spre prietena ei veche, adică spre

noi, deoarece noi după toate aparențele, am fost atunci cel mai tari. Trebuie să se admită însă că aceasta atitudine șovăitoare a unui mare imperiu nu e potrivită să inspire încredere în aliații ei mai mari și mai mici, dar mai cu seamă în cei mai mici.

Un alt motiv pentru nemulțămire l-a dat felul, în care am fost sprijiniți de către Austro-Ungaria în a doua fază a războiului balcanic, adică într'un timp, când Bulgarii erau desmierdați de întreagă Europa și mai cu seamă de către Austro-Ungaria.

Impărțirea Turciei n'a putut fi pentru noi indiferentă din trei motive:

1. Împotriva Turciei am luptat și noi aproape 500 de ani de-a rândul, și cu succes, câtă vreme Bulgarii deja la primele ciocniri cu Turcii au fost zdrobiți. Imperiul s'a prefăcut în praf și cenușă, până când micile principate Valahia și Moldova s'au regenerat, fără să-și piardă vreodată existența. Și care a fost rezultatul acestui proces de 500 de ani? Românii au pierdut Basarabia față de Rusia, iar Bucovina a ajuns în posesiunea Monarhiei. Și acum Bulgarii erau aproape să se întindă cu ajutorul prietenului nostru până la Salonic. N'au rămas îndărăpt nici Serbia nici Grecia. Iar noi? Eram amenințați de pericolul să rămânem cu mâna goală, deși pe trupul nostru și azi se pot vedea ranele, cari le-am primit în luptele noastre vitejești împotriva Turciei învinsă și moștenită azi de alții. Acesta n'a fost un lucru drept, și eu aflu, că noi toți am fost sfioși când am făcut declarația, că principiul despăgubirei e baza dreptului nostru.

Bulgarii merg la Dedeagaci, Lagos, Xanti, etc. unde mai înainte nu existau Bulgari. Iar noi? Îndărăt la Basarabia nu putem, nici la Bucovina, deși acolo doarme marele nostru Ștefan, declarat ca răsplată pentru vitejia lui de sfânt, în vreme ce urmașul fostului său prieten cade în alte mâni. Ar fi fost deci datoria monarhiei, să pretindă în numele dreptății despăgubiri pentru noi.

2. Nouă ne trebuia o graniță sigură la sud, strategia o reclama aceasta și ea zăcea chiar în interesul binepriceput al monarhiei ca aliații ei să nu poată fi atacați din trei laturi deodată, deoarece în cazul unei atari posibilități alianța românească a monarhiei n'ar fi fost de mult folos. Și ce-a făcut monarhia? A pretins și a stăruit ca noi să fim mulțămiiți, totuș n'a făcut-o asta în modul cum se aștepta dela un imperiu puternic, care peste noapte a creat statul albanez. N'a făcut-o aceasta, pentru că ea nădărdia încă mereu, că în acel timp va putea câștiga pentru sine Bulgaria. De bună seamă o frumoasă țintă, însă împlinirea acestei ținte ar fi însemnat nemulțămire și înjosire pentru România. În politică trebuie să se judece și după rezultate. Străduințele monarhiei pe cari noi am voit să le credem serioase, nu ne-au putut asigura decât Silistra cu o rază de trei kilometri pătrați, până când mai târziu după ce s'a mai răcit în Rusia, Germania și Franța entuziasmul pentru Bulgari, am luat cam 7500 kilometri pătrați. Austro-Ungaria n'a spus să nu luăm acel teritoriu, însă e lucru știut, că ea deasemenea nu ne-a încurajat să trecem Dunărea.

Austro-Ungaria nu numai că a înlesnit, ci direct a sprijinit și a protejat formarea unei Mari-Bulgarii în spatele nostru. Anumite cercuri budapestane și aproape întreaga presă maghiară, îmbătată de fantasmagorii imperialiste, a sprijinit pe față formarea Marei-Bulgarii, care să servească de unealtă, cu care să ne intimidăm pe noi și Serbia, prin ce Ungurii să ajungă să aibă în mână naționalitățile de acolo. Insaș ideia unei astfel de împărțiri neegale a puterilor în Balcani, care pentru noi, amicii monarhiei, însemna un pericol, însuș acest fapt s'a văzut că nu prea neliniștește Austro-Ungaria, ci dimpotrivă aliata noastră a continuat să cocheteze cu presumptiva stăpână a Balcanului, în vaga și deșarta speranță, că într'o bună zi Bulgarii vor îndrăzni poate să ridice armele contra Rusiei.

Sub torturătoarea impresie a acestor experiențe a trebuit să ne întrebăm mai înainte de toate, dacă scopul principal al alipirii noastre la monarhie: siguranța noastră mai este ea ge-

rantată. Aliata noastră n'a fost pregătită a ne sta la trebură în ajutor. Puteam noi așa dar să mai contăm, peste tot la ajutorul monarhiei? Putem noi să ne mulțămim cu atâta, că putem conta la simpatia Austro-Ungariei, numai când monarhia are lipsă de noi?

Mulți dintre noi, cari poate știu mai mult, bănuiesc, că în momentul când sprijinul din partea aliatului nostru trebuia să vină cu cea mai mare accentuare, pentru ca noi să nu rămânem îndărăptul altora, chiar noi am fost aleși de către diplomația austro-ungară pentru asigurarea anumitor interese de altă natură. Aceasta a făcut la noi impresia, că prietenia credincioasă de 37 ani, după cum se pare, nu trage nimic în cumpănă. Noi am fost acum cu atât mai mult surprinși, căci mulți dintre noi am aprobat totdeauna liniile conducătoare de până acum în politica externă, adică alipirea la vest și mai cu seamă la Viena. Cel mai important argument al alipirii noastre la monarhie: siguranța noastră în prezent și în viitor, apărarea teritoriului nostru și menținerea prestigiului nostru a devenit problematic în 1913 și formează obiectul unei discuții foarte îngrijorătoare, ceace mulți dintre noi, regretăm sincer.

Că prin aceste împrejurări a fost creată pentru regele nostru o situație penibilă, aproape înjositoare, asupra acestui lucru nu voiesc nicicum să vorbesc. Ce s'a putut petrece în sufletul acestui domnitor, când a trebuit să vadă cum a triumfat politica de aventuri și jăfuiri cu aprobarea chiar a prietenilor săi? Se bătea în palme chiar în Viena, dar mai cu seamă în Budapesta, probabil ca mulțumită pentru că regele Carol a inaugurat la gurile Dunării o politică înțeleaptă.

Ca străin nu am dreptul să-mi spun judecata că oare această politică a fost bună sau rea; dar sunt îndreptățit să constat rezultatele acestei politici cari ne ating pe noi, și din punctul nostru de vedere să trag concluziile.

In jurul asasinatului din Corița.

Pe când ne așteptam ca bărbații eminenți ai României să plângă împreună cu noi durerea simțită prin pierderea ireparabilă a nemuritorilor patrioți asasinați la Corița și să înțereze pe autorii morali ai acelor asasinate, din contră vedem cu durere că unii din oamenii României cu influință ca domnii Tache Ionescu și Nieu Filipescu, la apărarea Grecilor, aruncând vina asupra unei bande de antarți eproși, asupra cărora zic sus zisii domnii n'are nici o răspundere Grecia oficială. Mai mult chiar, se opuneau la ținerea meetingului dela Dacia, de teamă ca nu cumva opinia publică românească să se agite și să zădărnicească planurile lor de înscrisire a celor două dinastii, dar totuși meetingul s'a ținut, dovedindu-se că cele întâmplate la Corița sunt opera guvernului grec.

Indignarea noastră e și mai mare când vedem ziarul „Facta” acuzându-ne că servim planurile Austriei fără să ne întrebe durerea suferită și să încerce împreună cu noi alinarea suferințelor și mijloacele de a evita pe viitor continuarea asasinatelor și pedepsirea vinovaților.

E de regretat că banul grecesc a găsit uneltele în Țara Românească, ca să lovească în tot ce e românesc dincolo de Balcani.

Dureros a fost pentru noi interviewul dlui Tache Ionescu pe care-l credeam că ne cunoaște și ne iubește, dar vedem că ne-am înșelat amar și că s'a servit de chestia noastră ori de câte ori a avut nevoie de ea și nu de dragul ei.

Cât privește pe d. Nieu Filipescu, știm cu

toții că se află sub influența grecului Pissaris dela „Epoca” pe care l'a sugestionat și l'a dictat interviewul avut cu Paucker dela „Argus”.

Vai în ce hal au ajuns unii din oamenii țării românești. Instrumentele străinilor!

Din pribegie.

Românii din Istria către Românii din Balcani.

Cu durere mare și jignire sufletească am auzit și noi „Rumerii” de masacrarea fraților români la Corizza din partea antarților greci.

Nu ne miram dacă, se întâmplau astfel de mișelii în trecut, — când lupta de desnaționalizare era dată pe viață și moarte, pe vremurile acelea când în urma brigandajelor și asasinatelor asupra Aromânilor din partea bandelor neoficioase dar în realitate oficioase grecești s'au rupt orice relațiune diplomatică între România și Grecia — atunci nu ne miram, dar astăzi, după ce România a salvat Grecia de rușine, mizerie și moarte și a condus-o la victorie națională, la glorie și splendoare în contra pericolului slav și a eternei semilune:

Astăzi ne înfiorăm și amarnic ne doare, când auzim că „burii și bravii” noștri frați din Pind sunt martirizați și mor sub iataganele unor nerecunoscători, jefuitori și bandiți, cari n'au nici idee de sentimentul justiției și a frățietății omenești.

Noi protestăm și înfierăm energic astfel de acțiuni mișelești a poporului nerecunoscător, căruia pe drept îi sună epitetul de: „Timeo Danaos et dona ferentes”.

Românii de aci deplâng pe martirii „ideii sacre române” — victime datoriei de neam.

Familiei Balamace îi trimitem condolențe și ne congratulăm cu ea, că din sânul ei au ieșit astfel de bărbați vrednici și cinstiți.

Românii din Balcani, le trimitem salutul nostru frățesc și latin; le dorim abnegație, curaj, tărie și muncă în a învinge toate dificultățile culturale și naționale.

Istria, Aprilie 1914.

Românii istrieni.

Alegerile în Franța.

Lupta dintre stânga republicană și dreapta reacționară.

Paris, 24 Aprilie.

În momentele când scriem aceste rânduri campania pentru alegerile generale pentru constituirea noii camere franceze a început... Republica se prezintă din nou în fața opiniei publice, în fața alegătorilor. Poporul francez, suveran al Franței, va decide din nou, prin mijlocul sufragiului universal — garanția cea mai solidă a unei democrații adevărate — nu numai asupra diferitelor partide cari își dispută puterea, dar chiar asupra formei de guvernământ, asupra constituției statului... Dușmanii republicei, reuniti în cohorte conduse la luptă de oameni talentați și cu experiență politică, încearcă din nou asaltul cel mare, care s'a dat, dela 4 Septembrie 1870 încoace, de atâtea ori contra existenței celei de a treia republice.

Lupta se dă, vorbind în general, între cele două mari tabere: Republica și reacțiunea monarhistă. Sub egidele acestor mari idei se dau luptele mai mitite, mai mărunte, între diferitele grupări și nuanțe ale acestor două mari partide, cari sunt, fiecare, subdivizate în fracțiuni urmând pe diferiți șefi. Vorbind în limbajul parlamentar lupta se dă între stânga (ocupată exclusiv de republicani) și dreapta (compusă din naționaliști-catolici și monarhiști declarați: legitimiști sau bonapartiști).

Centrul, compus de republicanii dubioși sau de naționaliști moderati, în fine de elementele

moderate și indoeinice, este, ca întotdeauna, flotant, ezitând între stânga și dreapta, între jacobini (așa sunt numiți republicanii radicali, cari sunt adevărații republicani) și regaliști și naționaliști... Cum însă atitudinea centrului decide de obicei majoritatea la cameră, pozițiunea ce o va lua această parte a camerei și succesele sau înfrângerile ce le va înregistra vor avea o importanță politică remarcabilă. Putem însă avansa de pe acum că centrul, în care d. Briand, principalul inamic al blocului republican radical, numără mulți partizani, înclină mai mult spre reacțiune. Insuș d. Briand, care, spre a-și refăce un partid numeros și a-și recăștiga nimbul pierdut, n'a ezitat să facă un consorțiu suspect cu oamenii reacțiunii, are o atitudine foarte echivocă.

Acest șef politic, ale cărui talente nu le vom nega, a evoluat în scurta dar strălucita sa carieră politică (este încă tânăr) așa de mult și uneori așa de brusc încât nimeni nu mai poate conta pe fermitatea sa. Caracterul și principiile politice sunt pentru d. Aristide Briand lucruri secundare, accesorii, de cari d-sa se desbară cu o ușurință uimitoare atunci când nu mai are nevoie de ele sau când ele devin chiar jenante. Chestiunea principală pentru Briand este succesul și — ca la toți marii ariviști — succesul personal.

În fața d-lor Briand, Barthou, Chéron, Millerand, Pichon și a tuturor elementelor moderate sau dubioase — cităm numai numele d-lor Joseph Reinach și Calmette, în cari Republica nu poate avea încredere — se ridică formidabil, strâns unit și impunător prin disciplina sa și prin puritatea și adâncimea convingerilor sale marele bloc radical unificat republican, condus de d. Joseph Caillaux, celebrul rival politic al dlui Briand. D. Caillaux este și el tânăr încă, foarte talentat, este o mare capacitate financiară și om cu multă energie și autoritate. Ceace face superioritate dlui Caillaux față de d. Briand este fermitatea convingerilor și a atitudinilor în politică: d. Caillaux nu cunoaște ezitarea sau echivocul. Iată ce l-a dus pe d. Joseph Caillaux la primele posturi din stat și la șefia celui mai numeros și mai puternic partid republican: a partidului radical, unificat la marile congrese dela Pau (în sudul Franței). Autoritatea dlui Caillaux se extinde asupra celei mai vaste organizațiuni politice din câte au existat până acum în Franța: asupra miilor de cluburi radicale — multă lume le compară cu faimoasele cluburi jacobine din epoca primei republice — cari toate ascultă de cuvântul de ordine dat dela Clubul central radical din rue de Valois, unde prezidează d. Caillaux.

Bătălia se va desfășura prin urmare între partizanii dlui Caillaux și Briand. „Briandarii” și „caillauxiștii” vor decide soarta alegerilor, cari promit a fi unele din cele mai interesante și mai agitate din câte a văzut a treia republică.

La spatele dlui Caillaux se găsește marele republican d. Georges Clemenceau, care în ziarul său „L'Homme libre” zilnic îi execută pe republicanii dubioși sau trădători și care are în prezent, cea mai mare autoritate morală în Franța. Iar d. Briand și anturajul său de aventurieri și ariviști ambițioși este patronat de însuș capul republicei, de d. președinte Raymond Poincaré, rivalul personal al dlui Clemenceau și marele maestru al ariviștilor politici din Franța. Banii și presa reacțiunii sunt la dispozițiunea partidului moderat condus de d. Briand. Poporul cu brațele și sufragiile sale, ascultă de comanda radicalilor.

Cine va învinge? Este greu de precizat. Personal nu cred că reacțiunea să aibe forțe suficiente spre a răsturna blocul radical și a impune Republicei o linie de conduită moderată sau de a o distruge chiar republica. Poporul francez știe că suveranitatea statului este în posesiunea sa și nu va abdica acest scump drept în mâinile nimărui. Reacțiunea stă la pândă, dar în zadar! Republica și-a luat măsurile de apărare, iar bătrânul Clemenceau veghează ca sentinela fidelă a ei...

Sinoadele eparhiale.

In Caransebes.

(Telegramă). Azi, Marti, la orele 3 după amiază s'a deschis a III-a sedință a sinodului. Locul de notar îl ocupă d. prof. *Ilie Orzescu*. Mai întâi de toate li se face cunoscut celor de față demersul făcut de episcopat la guvern în cauza cvincvenalelor preoților cu calificare inferioară.

Comisia școlară al cărei referent a fost d. *Dr. Iosif Popovici*, cere respectarea sărbătorilor noastre în școlile statului. În chestiunea asta comisia propune să se intervină la guvern pentru a pune odată capăt abuzului ce se face la gimnaziul din Caransebes, fixându-se orele de religie și de limba română pe Duminică. Tot odată și se facă dispoziții, ca studiul economiei să se propună mai intensiv în seminarul de aici. După vorbirile deputaților sinodali: *Filaret Musta*, *Dr. Tr. Badescu*, *Dr. Cioloca*, *Dr. Barbu*, *Dr. V. Branisce*, *Dr. Gh. Popovici*, *Dr. Petru Ionescu*, *St. Jianu*, *Ilie Orzescu*, *Traian Oprea*, *I. Gruscu* și *Dr. St. Petrovici* se primește raportul școlar în general. În jurul cererii unor hujogeti de a se înființa acolo o școală civilă de fete se porneste o vie discuție.

In Arad.

Ziua III-a.

Conform hotărârei de ieri, Luni, sedința de azi se deschide la orele 8 și jumătate dimineața. Având a se discuta chestiuni școlare de ordin confidențial, debaterile urmează cu ușile închise, nefiind admisă asistența particularilor, afară de deputații sinodali; prin urmare ne lipsește și raportul detaliat.

Astăzi doar am putut prinde, că aceste chestiuni intime școlare și învățătoarești, dela cari atâră viața neamului nostru — după cum s'a exprimat aseară însuși P. S. Sa — au fost, în majoritatea cazurilor, secrete publice, lucruri cotate și știute de toată lumea, cari însă nu se afișează niciodată oficial din anumite considerații.

Observăm că sedința confidențială s'a ținut în afara de ordinea zilei. Au fost discuții animate (în special asupra legii apponyiane) cari au depășit timpul fixat, întinzându-se până aproape la ora 11 a. m.

Rămâne ca cel puțin esența acestor debateri secrete să se menționeze într-o sedință publică.

Fiind vremea înaintată, se trece la ordinea zilei și se procedează la citirea numai în general a rapoartelor comisiunilor școlare ale amănunțor consistoare: arădan și orădan.

Referent: d. *Iuliu Grosorean*. Ambele rapoarte sunt primite, rămânând ca în sedința proxima să se cetească și în special și să se discute amănunțit.

Un mic incident a fost ridicat la verificarea mandatelor dlui *Dr. Iustin Marsieu* și *Iosif Molovan*. La explicații a luat o bună parte și vicarul *Orăzii* cu cunoștințele-i enciclopedice, însă cu ridicarea incidentului a fost nevoit să sfârșească și frăția sa.

Sedința se termină la orele 12 fără un sfert. Proxima sedință se va ține mâine, Mercuri, la orele 8 dimineața.

P. S. Eram să închei, dar mai o vorbă. Auzim, poate să fie și adevărat, că nici până azi n'au fost prezintate în sinod niște cereri, adrese expres și sinodului. Nu putem preciza deocamdată chestiunile subtrase în acest chip dela comisiunea legislației diecezane. Am înțeles despre cerere oarecare a profesorilor și funcționarilor diecezan în chestiune de pensie. Mai lămurit se vorbește însă de o cerere a unei doamne profesoare, *Octavia Ciuhandu*, dela școala de fete a diecezel. Ar fi vorba de vechi nedreptăți, cari ar fi trebuia să fie sanate.

Domnii deputați sunt în drept să caute, de e adevărată, ori ba, informația noastră și dacă da, să își reclame drepturile în chestiile, ce li s'au substras. Iar de nu li s'ar fi substras vre-o chestiune, la care sinodul e în drept, suntem gata să facem cuvenitele retractații.

† **Dr. Ștefan Morariu.**
1867—1914.

S'a stâns iar un vrednic Român. Advocatul *Dr. Ștefan Morariu* din Cluj nu mai este între cei vii. Suflet nobil, caracter nepătat, inimă iubitoare, minte luminată, *Dr. Ștefan Morariu* a fost unul dintre cei mai distinși bărbați ai generației noastre de azi. Din fragedă tinerețe a fost ostașul credincios al acelei mici oștiri, care luptă cu cel mai sfânt idealism pentru cauza sfântă a obiditului popor românesc. Insușirile distinse ale scumpului nostru amic, care a fost *Dr. Ștefan Morariu*, i'ar fi îndreptățit să-și ceară loc în primele rânduri ale acelor, cari au primit asupra lor sarcina conducerii politice a națiunii române din Ungaria și Ardeal, dar modestia atât de caracteristică și gingășia de floare a sufletului său a căutat instinctiv umbra vre-unui colț retras, de unde oferia însă toată energia ființei sale în serviciul neamului, fără reclam, fără pretenții la orice recunoaștere, laudă ori preamărire. *Dr. Ștefan Morariu* a fost între noi tipul bărbatului, de care între orice împrejurări poți fi sigur când se ivește trebuința jertfei pentru cauza neamului. În fața acestei îndatoriri, cea mai nobilă dintre toate, *Dr. Ștefan Morariu* nu cunoștea rezonană, codiri, tergiversări, ci la prima chemare a fraților el venia totdeauna cu întreg sufletul său să-și facă datoria. Atât de puțini Români sunt din felul acesta, încât pierderea lui *Dr. Ștefan Morariu* ia dimensiunile unei mari pierderi naționale. Stăm nemângâiați la căpătâiul fratelui dispărut în floarea vieții și nu aflăm cuvinte de talmăcire a durerii noastre adânci și sincere.

Familiei îndoliată trimitem condoleanțele noastre izvorite din inimă iubitoare, iar Tăie, scumpe amice *Dr. Ștefan Morariu* un ultim rămas bun: odihnește în pace!

Familia a publicat următorul anunț funebru:

Cu inima înfrântă de durere aducem la cunoștință tuturor rudeniilor, amicilor și cunoștinților, că mult iubitul soț, fiu, frate și cumnat *Dr. Ștefan Morariu* avocat, iurisconsultul institutului „Vatra”, membru în comitetul național etc., după lungi și grele suferințe, împărțit cu sf. sacrameinte, în etate de 47 ani și în al 16-lea an al fericitei căsătorii, a trecut la cele eterne, Luni, în 27 Aprilie st. n. la orele 12 a. m. Rămășițele pământești se vor transporta în 28 Aprilie la 11 ore a. m., dela capela clinice din loc, până la gară și apoi se vor așeza în 29 Aprilie la 2 ore p. m. în Călpăia (com. Sălagiu), în cripta familiară spre vecinică odihnă. Odihnește în pace suflet blând! Cluj, în 27 Aprilie 1914. Jalnica familie.

Graiul nostru la Belgrad.

Încă înainte cu mai multe zile am cîntat în ziare, că societatea corală „Armonia” din Craiova, Mercuri în 22 Aprilie n. va da un mare concert în sala teatrului național din Belgrad.

Firește, față de acest eveniment artistic, noi Românii din Panclova și jur nu am putut rămânea nepăsători și cu atât mai mult, căci Belgradul e în nemijlocită apropiere de Panclova; calea de aici până acolo e scurtă, se face cu vaporul în 1 jum. oră. În consecință, vre-o 20 persoane, dame și bărbați, în mai sus amintita zi — o splendidă zi de primăvară — ne-am imbarcat pe vapor și am mers la Belgrad.

Vaporul și-a făcut cursa lui ca întotdeauna, acuma însă, nouă ni se părea că merge cu o încetineală chinuitoare, căci ardeam de dorul, de nerăbdarea ca să ne vedem în capitala Serbiei.

Ajunși, în sfârșit, acolo, am rămas frumos impresionați de halna de sărbătoare, în care acuma numita capitală era îmbrăcată. Dela sute de case, pe lângă tricolorul sârbesc cu mândrie se ridica și tricolorul românesc; în galantarele prăvăliilor se vedea portretul regelui Carol și a reginei României, iar nenumărate placarde vesteau locuitorilor capitalei sosirea oaspeților din România.

Acești oaspeți au sosit Marți seara, în 21 Aprilie n., în număr de vre-o 140 persoane, dintre cari 80 membrii activi ai societății corale „Armonia”. Li s'a făcut o primire impunătoare, la care noi, durere, nu am putut să luăm parte. Corul sârbesc din Belgrad, cu această ocaziune a cântat imnul regal român. În piața mare s'a jucat de către mai multe sute de persoane Hora, luând parte la joc civilii, militari (ofițeri și soldați de rând) etc.

Seara la 8 și jumătate a avut loc concertul. Sala teatrului național, sală destul de spațioasă, a fost literalmente tixită de public. A fost de față și principele moștenitor *Alexandru*, ministrul plenipotențiar al României la Belgrad cu familia (damele în costum național românesc), ministrul președinte *Pașici*, miniștri de culte și finanțe sârbi, toți împreună cu familiile lor, apoi pe lângă alte persoane marcante, ofițeri din statul major sârbesc.

Apariția pe bină a corului, care în mod fenomenal a executat toate punctele din programă, a fost primită cu o furtună de aplauze frenetice, cu ovațiuni nesfârșite și cu ploaie de flori. Toate damele aparținătoare corului purtau cele mai frumoase costume naționale românești. Această priveliște a fost nespuse de încântătoare și pitorească.

Cel dintâi punct al programei a fost imnul regal sârbesc, ascultat în picioare de către toți cei de față. Punctualitatea, ori mai bine zis dexteritatea cu care a fost cântat acest imn de către niște străini, cari nu cunosc limba sârbească, a uimit pe toți.

Programul constă din 10 puncte, nu a putut fi mai bine ales. Remarc „Negruța” și „Dunărea” de Vidu, Scene din opera *Aida* de Verdi (cântată de două ori) și

„Drum bun, drum bun doba bate
Drum bun bravi Români!”

cântată de diriginte și șapte coriști și care a trebuit repetată. Dna *M. Dan*, cu voce de privighetoare, a cântat trei doine românești. Parcă s'a cutremurat și clădirea teatrului.

În pauză principele moștenitor a invitat în loja regală pe d. *Mircea Constantineanu*, președinte și pe d. *Anastasiu* dirigintele „Armoniei”, exprimându-și, în limba franceză, admirația față de societatea corală.

La sfârșitul programei, la insistența publicului și a ofițerilor din statul major, s'a cântat imnul regal român, ascultat în picioare.

Îndată ce s'au auzit cele dintâi acorduri ale imnului, întreg publicul a izbucnit în aclamațiuni și ovațiuni zgomotoase la adresa României. Sala se cutremura de strigătele „Trăiască România!”. Aceste aclamațiuni și ovațiuni, la sfârșitul imnului au izbucnit cu căldură și însuflețire, care nu se poate exprima în cuvinte.

Corul sârbesc din Belgrad a surprins pe d. *Anastasiu* cu o superbă cunună de lauri care purta o mare fundă națională sârbească.

După concert a avut loc banchetul oferit de către corul sârbesc din Belgrad oaspeților din România.

științare.

Aduc la cunoștința on. public, că mi-am amplificat atelierul de croitorie cu un magazin de haine gata pentru băieți și copii și cu mantale de tranzițiune și mantale de gumă. — Prețuri fixe convenabile, serviciu prompt. — La dorință în provincie trimitem mustre.

Roagă binevoitorul sprijin

Hirsch Antal

croitor domnesc

ARAD, Andrassy-tér 22

A fost un moment înălțător, care nu se va șterge din memoria celor ce au avut fericirea de a fi martori oculari, căci el cu litere veșnic neșterse e scris în adâncul inimilor tuturor, când amândouă corurile, cel românesc și sârbesc, apoi muzica militară împreună au cântat imnul regal românesc. Amândouă corurile au mai cântat și imnul regal sârbesc.

A produs nespuse de mare însuflețire și „Deșteaptă-te Române” și „Pe-al nostru steag e scris unire” cântate de societatea corală „Armonia”.

La banchet, a vorbit din partea Sârbilor un căpitan activ și un civil, iar din partea Românilor doi domni, subliniind cu toții frățietatea și interesele comune dintre poporul sârbesc și cel românesc.

(Astăzi, Joi, după amiază, societatea corală „Armonia” va mai da un concert în localitățile casinei civile, în favorul invalizilor din războiul balcanic, apoi vor părăsi țara.

Alex. Tințariu.

Ca o confirmare a celor raportate primim la redacție ziarele sârbești „Tribuna” și „Novosti” din Belgrad, care sunt entuziasmate de vizita societății corale românești, în articole speciale fac apologia prieteniei româno-sârbești și scriu pe coloane întregi despre primirea grandioasă ce li s'a făcut oaspeților și corului românesc, care a concertat — în prezența moștenitorului de tron și dignitarilor sârbești — cu succes extraordinar, pe scena teatrului național.

De asemenea am avut ocazie să vorbim cu un prieten al nostru, care a însoțit pe cântăreții români în capitala Serbiei, aducând cu sine cele mai frumoase impresii dela poporul care ține să ne fie prieten sincer și se însuflețește pentru înfrățirea româno-sârbească.

Scrisoare din Roma.

Studentii români la Roma. — Grevă la căile ferate italiene? — Cardinalul-vicar a demisionat.

(Dela corespondentul nostru.)

În toți anii, primăvara, câte un grup de studenți români, vin, conduși de profesorii lor, să viziteze sacral pământul Romei, să se înflăcăreze de resturile rămase dela glorioșii noștri strămoși, și să admire frumusețile nemuritoare ale lubiților noștri frați italieni.

Legatia română din Roma, în fiecare an, se pune la dispoziția studenților din regat, și le procură toate înlesnirile posibile.

Anul acesta, au vizitat Roma studenții liceului din Focșani, conduși de prof. Leonescu, iar în ajunul plecării lor din Roma, d. ministru, principele Ghica, le-a oferit un banchet la restaurantul „Castello di Constantino”, unul dintre cele mai bune restaurante și una din cele mai splendide poziții din Roma.

Veselia tineretului român, cocardele tricolore, animația, privesc, senzațiile culese, totul a contribuit la desăvârșita reușită a acestei mici serbări românești, făcută în centrul Romei-Eterne.

Cu multă surprindere am citit în ziarele românești de declararea grevei generale la căile ferate italiene. S'au scris toate detaliile: cum soldații duc trenurile, cum torpiloarele fac serviciul pe mare, cum garile sunt ocupate militarmente.

Ei bine, nimic nu este adevărat. Nu a fost grevă, — nici cel puțin parțială — și nici n'are să fie.

Este drept că funcționarii căilor ferate s'au agitat și au cerut guvernului să le îmbunătățească soarta; guvernul a făcut tot posibilul și i-a liniștit, promițându-le ceea ce este dispus și poate să le facă, și în urma acestora, fierberea s'a potolit. De ce s'o fi grăbit Agenția Telegrafică să anunțe greva, când nimic nu o îndrăgnea la aceasta? Poate numai așa, ca să dea o știre de senzație.

Cardinalul-vicar Basilio Pompili a demisionat.

O demisie în Vatican este lucru mare, dată fiind disciplina strânsă care domnește în rândurile ecleziastice, și date fiind comentariile la care dă loc.

Și totuși, cardinalul-vicar, reprezentantul Papei în Roma, și-a dat demisia, deci, motive puternice trebuie să fi silit pe Eminența Sa să purceadă astfel.

În Vatican se fac tot felul de intervenții ca E. S. Pompili să-și retragă demisia, și chiar Papa în persoană, a intervenit pe lângă cardinal, care — suntem în măsură să o publicăm — a făcut apel la tactul și la autoritatea de care se bucură car-

dinalul Pompili, să organizeze și mai ales să pacifice clerul din Roma.

Cauzele demisiei sunt neînțelegerile cari au fost întotdeauna între cardinalul Pompili și asesorul vicariatului, Monseignor Francesco Faberi, ba se zice că Pompili, nu ar fi acceptat vicariatul decât numai cu condiția de a fi înlăturat Faberi, din pricina căruia mulți prelați s'au depărtat de Vatican.

Acum în urmă, situația pe care a creat-o Faberi, a adus o atmosferă foarte nesimpatcă vicariatului, și cardinalul-vicar, s'a hotărât să demisioneze.

Alarma dată de această hotărâre, a ridicat tot solul de intervenții pentru retragerea demisiei, și versunea cea mai de pe urmă este că Eminența Sa cardinalul Pompili va reveni asupra hotărârei sale, iar Monsenior Francesco Faberi va fi trimis ca delegat apostolic în Chili, din America de Sud.

I. T. Alian.

Știrile zilei.

Constituirea delegațiilor.

Budapesta. — Azi după amiază la orele 5 și jumătate delegațiunea ungară și-a ținut ședința de constituire sub președinția baronului **Friedric Harkányi**, președinte de etate. Președinte al delegațiunii ungare a fost ales membru camerii magnaților **A. Zichy**, iar vicepreședinte **Lad. Beöthy**. După alegerea notarilor și a membrilor în subcomisii a fost distribuită între membri „Cartea roșie”.

În același timp s'a constituit și delegațiunea austriacă alegând președinte pe contele **Sylva Tarouca**, iar de vicepreședinte pe **Dr. Leo**.

Mâne înainte de amiază va avea loc în palatul din Buda primirea festivă a delegațiilor de către moștenitorul de tron, iar după amiază contele **Berchtold** își va ceti expozeul mai întâi în subcomisia de externe austriacă apoi în cea ungară. Ambele subcomisii de externe se vor amâna apoi, pentru raportorii să aibe timp pentru studiarea expozeului de externe și a bugetului comun. Subcomisia de externe austriacă își va ține cea mai apropiată ședință în 5 Mai.

Discuția asupra expozeului de externe va avea loc mai întâi în subcomisia de externe austriacă, în care vreme va ține subcomisia de război a delegațiunii ungare.

Chestia de naționalitate în delegațiuni.

Budapesta. — În cercurile politice austriace bine informate se afirmă, că în cursul dezbaterilor delegațiunii austriace va fi adusă în discuție chestia de naționalitate din Ungaria. **Delegații ruteni vor vorbi în chestia Rutenilor din Ungaria și mai cu seamă în chestia procesului din Sighetul Marmăției, Cehii în chestia Slovacilor, iar creștinii-sociali vor pretinde ca guvernul ungar să împlinească pretențiunile Românilor.**

Chestia Epirului.

Durazzo. — Se asigură din izvor demn de încredere că diferendele în chestia Epirului au fost rezolvite afară de câteva puncte; negocierile mai urmează pentru chestiunile pendinte.

Berlin. — „Nordd. Allg. Z.” scrie următoarele: Asigurarea dată de d. **Venzelos** că ordinele pentru evacuarea Albaniei de sud vor fi date numaidecât și pot fi considerate ca un rezultat fericit al demersului comun. Să avem încredere în prudența regelui și în aceea a bărbatilor de stat care-l sfătuiesc.

În cece privește insulele atribuite Greciei, guvernul grec a primit aceleași promisiuni date Turciei pentru insulele ce li vor rămâne; puterile vor să exercite astfel influența lor asupra celor două părți spre a le face să respecte hotărârile Europei.

Ducele de Abruzzi la Durazzo.

Durazzo. — A sosit aci escadra italiană compusă din crucișătoarele **Roma**, **Neapoli** și **Regina Elena** și de trei contratorpiloare, sub comanda ducelui **Abruzilor**. Ducele și comandantul vapoarelor au fost primiți în audiență de principele **Wilhelm**.

Remanierea cabinetului munteg

Cetinje. — Divergențele ivite în ultimul timp între membrii cabinetului, au determinat o remaniere ministerială. Ministrul de interne și ministrul de culte au demisionat.

Inmormântarea baronului Géza Fejérváry.

Viena. — Azi după amiază la orele două a avut loc cu mare pompă civilă și militară inmormântarea baronului **Géza Fejérváry**, comandant al gărzii de palat al M. Sale monarhului, fost ministru de honvezi și prim-ministru, cavaler al ordinului **Maria Theresia**. Intreaga garnizoană militară a ieșit la inmormântare sub conducerea arhiducelui **Friedric**. Au luat parte la inmormântare arhiducele **Francisc Ferinand**, arhiducii **Leopold** și **Eugen Albrecht**, prințul **Don Jaime**, ministrul de honvezi ungar și cel al landwehrului austriac etc. Ceremonia funebrelă a fost săvârșită de episcopul **Szécheny** din Oradea-mare în palatul gărzii curții imperiale, unde a avut loc inmormântarea.

Mulțimea la inmormântare a fost atât de mare, încât principele de **Windiscgraetz** a leșinat în îmbulzeala mare.

Starea sanitară a monarhului.

Viena. — **Insănătoșirea monarhului nu progresa așa repede cum ar fi de d. M. S'a aflat azi mai bine, deși peste noapte tusa lui tulburat somnul în mai multe rânduri. Apetitul și starea generală e mulțumitoare.**

Sistemul electoral pluralist în Anglia.

Londra. — Camera comunelor a primit azi cu 324 pro și 247 contra proiectul depe introducerea sistemului electoral pluralis.

Războiul american.

Washington. — Ministrul de extern al Mexicului, **Royes** a adus la cunoștință ambasadorului spaniol, că primește propunerea de negocieri a statelor sudamericane.

O scenă agitată în delegațiunea austriacă.

Budapesta. — În ședința de constituire a delegațiunii austriace a avut loc o scenă agitată. Deputatul socialist **Ellenbogen** a făcut propunere pentru amânarea sesiunii delegațiunii deoarece convocarea ei n'a fost legală, fiind în Austria viața constituțională suspendată prin aplicarea paragrafului 14.

Deputatul ceh **Nemec** a aderat la această propunere. După vorbirea primului ministru **Stürggh** delegația a respins propunerea deputatului **Ellenbogen**.

Măsuri severe împotriva Ulsteriilor.

Londra. — Azi la orele 12 a avut loc un consiliu de miniștri, care a ținut timp de 5 ore. La consiliu au luat parte toți miniștrii afară de ministrul de marină **Churchill**. În acest consiliu de miniștri guvernul englez a hotărât să ia, afară de proclamarea stării de asediu în Ulster, măsurile cele mai severe împotriva revoluționarilor din aceasta provincie.

Incordarea relațiilor între Turcia și Grecia.

Atena. — Primul ministru **Venzelos** și-a mânat călătoria anunțată în ținuturile macedonene. Cauza amânării acestei călătorii ar fi încordarea relațiilor între Turcia și Grecia din cauza perzecutării Grecilor în Thracia. Ziari grecesc „Ethnos” ocupându-se cu amânarea călătoriei primului ministru **Venzelos**, scrie că relațiile între Grecia și Turcia sunt atât de încordate încât Grecia va fi constrânsă să înceapă din nou un război împotriva Turciei în cazul acesta însă Grecia va proceda de puterile ei și nu va mai asculta sfaturile marilor puteri. Situația s'a agravat de așa încât guvernul grecesc va lua o atitudine hotărâtă în cele mai apropiate zile.

O notă a lui Huerta către ziarele americane.

Washington. — **Huerta** a trimis o notă către toate zările americane în care declară că el și-a împlinit întru toate datoria de președinte al Mexicului, nu poate însă suferi ca în contra ori căruia drept internațional Statele-Unite să se amestece în afacerile interne ale republicii mexicane. În cercurile americane se crede că **Huerta** vrea să prevină și să zădărnicească prin declarațiile sale posibilitatea apariției pe cale pasnică a conflictului.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 28 Aprilie 1914.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță: deocamdată vremea neschimbată.

Prognostic telegrafic: vreme neschimbată.

Temperatura la amiazi a fost: 16.8 C.

Aradi Ujság și d. Goldis. Ziarul de bulevard din Arad „Aradi Ujság” aduce azi un prim articol intitulându-l cu numele: *Goldis*. D. Dr. Vörös László își varsă năcazul asupra dlui V. Goldis pentru discursul de ieri al acestuia în congregația comitatului Arad. Se supără mai ales pentru că d. Goldis i-a făcut opoziției maghiare un binemeritat rechizitoriu. N'am fi amintit de „Aradi Ujság”, nici de d. Dr. Vörös László, dacă n'am fi citit în articolul său următoarele fraze: „*Domnule Goldis! Cine vrea votul universal, acela se duce și în iad după el. Noi mergem după el în America și dacă trebuie, mergem și la Petersburg, dacă Viena nu ni-l dă.*”

Care va să zică contele Károlyi Mihály și soții săi merg la Petersburg, să aducă d'acolo — votul universal! Brava, domnule Vörös.

Serbare școlară la școala civ. de fete din Arad. Miercuri la orele 7 p. m. se va ținea o serbare școlară la școala civilă de fete din Arad. E. Robu, elevă în cursul compl. va rosti o conferință despre „Telegrafia fără sârmă” (cu demonstrațiuni); **Victoria Negru**, despre „Portul național” (cu proiecțiuni); 12 eleve vor juca jocuri naționale și va cânta corul elevelor.

Obrăznicie jidovească. În numărul său de azi ziarul de bulevard „Az Est” publică la loc de frunte un potop de insulte și obrăznicii ovrcești la adresa A. S. R. prințului Carol al României și a poporului românesc. Dar, perciunatul mizerabil nu se mulțamește numai cu atâta, ci cu obrăznicia ce-i caracterizează neamul, își bate joc și de d. profesor *Nicolae Iorga* precum și de Liga Culturală.

Iată câteva specimene traduse textual:

„In corfa pe care fiul moștenitorului de tron al României a primit-o dela frumoasa fată a țarului, Românii au ascuns un „crampus” și un mic inger al păcii. „Crampus”-ul își arată Greciei fața-i neagră, ochii înspăimântători și limba-i îngrozitoare, iar micul inger al păcii ne face complimente. Cei mai mari actori ai jocului de păpușe a politicii externe abia de curând au pășit pe scenă, dar în curând întreagă lumea va râde de glumele lor.

Bunii Români prea s'au grăbit să vândă pielea ursului, și prea curând s'au ametit de visul că un prinț al lor va deveni ginerele țarului. Ei știau deja și aceea, că tânărul mire va readuce subsoară ca dar de nuntă Basarabia și, deci, cu aceasta boerii fără de inimă vor avea mai mult pământ, din care, însă, sârmanul țaran român care duce un traiu de vită nu va gusta niciodată.

Dar corfa primită a provocat o schimbare bruscă a politicii externe a României. Primul ministru a invitat la sine pe conducătorii Ligei, dlui Arion și Iorga și le-a dat lozinca, să încețeze cu adorarea rusească, și totodată să-și estompeze în tempo moderat coardele urei contra Ungariei și a Austro-Ungariei, iar frontul atacului să-l îndrepteze de acum contra Greciei. O parte a poruncii deja începe a se implini... și nu peste mult se va executa pe deaîntregul. Deocamdată Românii li s'au rupt coarcele, cu cari voiau să ne străpungă.

Considerând că această întorsătură României au au făcut-o cu discreția cerută, diplomația noastră însă nu știe nimic despre ea. Dar când o va ști odată, de sigur se va lăuda cum a înfrânt „puterea mare” a României, respective

cum a îmblânzit pe uriașul capricios. Căci așa e diplomația noastră, așa e politica externă a României și câteodată așa e de caraghioasă viața”.

O recomandăm spre deosebita atenție a fraților de peste munți.

Schimb de telegrame între regele României și regele Spaniei. M. S. regele Carol a adresat Luni, 7 Aprilie următoarea telegramă suveranului Spaniei:

Majestății Sale regelui

Madrid.

„Astăzi mi s'a remis în mod solemn uniforma regimentului 2 de zapadores-minadores, pe care Majestatea Voastră a avut grațioasa atențiune a mi-o conferi. Sunt adânc mișcat de această înaltă distincțiune care îmi produce o vie satisfacție și care a fost și mai mult mărită prin misiunea încredințată iubitului Său văr în capul distinșilor ofițeri de geniu ai regimentului meu. Rog pe Majestatea Voastră să primească expresiunea viei mele gratitudini și a bucuriei ce o simt, văzând numele meu înscris în rangurile bravei Sale armate.

Am fost încântat de a primi fotografia finului meu, pe care regina a binevoit să mi-o trimeată.

Mulțamesc sincer Majestății Sale și li sărut mâinile.

Mă grăbesc a mă folosi de această plăcută ocaziune, spre a reînvi Majestății Voastre asigurarea întregii mele afecțiuni și a sentimentelor cu totul amicale, pe cari Majestatea Voastră poate compta în orice împrejurare. — *Carol.*

M. S. regele Spaniei a răspuns prin următoarea telegramă:

M. S. regelui

București.

„Sunt foarte recunoscător Majestății Voastre pentru Mesajul atât de amabil pe care îl apreciez în toată valoarea sa, ca o prețioasă mărturie a sentimentelor de afectuoasă simpatie, căreia îi corespund cu sinceritate. Sunt fericit de a fi putut oferi Majestății Voastre o dovadă a stimei mele și de a vedea strângându-se legăturile de amicitie dintre țările noastre. Imi fac o plăcere a spune Majestății Voastre că armata mea împărtășește din inimă bucuria mea de a vedea figurând numele Vostru, în rangurile sale. Al doilea regiment de geniu este mândru de a avea ca șef August un Suveran, care este admirat, iubit și respectat pentru devotamentul Său în serviciul patriei Sale și pentru competența Sa în științele militare. Sunt de asemenea cu totul recunoscător Majestății Voastre și Familiei Sale pentru primirea călduroasă ce au binevoit s'o acorde vărului meu, Infantul Alfonso și misiunii militare însărcinate de a duce uniforma de colonel de geniu. Regina se asociază spre a exprima Majestății Voastre via noastră grațitudine pentru toate atențiunile și spre a reînvi amicitia noastră constantă. Rugând pe Majestatea Voastră de a prezenta omagiile mele reginei, fac urări pentru fericirea Sa, pentru prosperitatea națiunii române și pentru gloria vitezei sale armate. — *Alphons.*”

Scene îmbucurătoare în Siria. În Siria s'a înființat „Reuniunea de cântări a meseriașilor români din Siria”. Faptul acesta e cu atât mai îmbucurător deoarece bieții noștri meseriași au puține prilejuri de a se mai putea întâlni și a se mai ocupa și cu chestii culturale românești. Reuniunea s'a înființat de vre-o 3 luni și pe semne își va îndeplini bine rolul la care s'a angajat. Cu sprijinul dlui advocat *Dr. Emil Monșta* s'a comandat un pianino, iar prin zelul dlui învățător *M. Pleș* — conducătorul corului — în timp relativ scurt s'a ajuns la rezultate îmbu-

curătoare așa, încât a doua zi de Paști reuniunea a fost în situație de a se produce în public, dând un bine reușit concert și reprezentațiune teatrală. Rolurile au fost susținute bine, iar corul a cântat bine de tot — peste așteptarea noastră.

A făcut însă rea impresie faptul, că d. protopop M. Lucașu nu ne-a ținut demni de a ne onora cu prezența d-sale, când toată lumea din Siria știa, că cu două zile mai înainte în Sâmbăta patimilor — a luat parte cu întreaga familie la un concert și petrecere aranjată de străini în scopul zidirii unei biserici reformate. Zău, nu ne așteptam la așa ceva din partea unui protopop român, dar nici reverendissimul nu se aștepta, ca dimineața să-și găsească sparte geamurile. Se pare că a fost atât de surprins, încât nici arătare criminală n'a făcut în contra criminalilor; probabil va interpela în chestie la sinodul diecezan. — *Raportor.*

Institutul de penziuni al ziaristilor maghiari, care își va ținea adunarea generală, la 3 Mai a. c. în Budapesta își publică raportul anual, din care reiese, că averea acestei instituții s'a sporit în anul precedent cu 100,069 cor. 88 fil., ajungând cu finea anului un capital de 3,270,222 cor. 28 fil. Fundațiuni s'au făcut în anul trecut în favorul institutului în total o sumă de 13,000 cor., iar donațiuni 70,569 cor. 86 fil. Tot în anul expirat s'au urcat pensiunile văduvelor gazetarilor cu câte 300 cor. Peste tot dela existența instituției s'a plătit ca pensii, rente, spese de înmormântare și cheltuieli cu creșterea orfanilor respectabila sumă de 822,519 cor. 60 fil. — Când cetim aceste cifre, ari vorbesc destul de elocvent despre grija ce se poartă din partea societății maghiare pentru soartea purtătorilor de condeie a neamului unguresc, ne gândim la tabloul tragic al ziaristilor noștri, cari săvârșesc o muncă mult mai grea, peste care opinia noastră publică trece așa de ușor la ordinea zilei. Oare nu e timpul ca să ne gândim și noi la asigurarea existenței ziaristilor noștri. Nu s'ar putea începe în fine și la noi o lucrare, care la Unguri se face de mult?

Comitetul Ligei Culturale secția Craiova, a ținut Duminecă 13 curent, ședință în Craiova. Intre altele s'a discutat organizarea unei frumoase serbări pentru ziua de 3 Mai v. viitor, zi în care se va serba în mod public, însemnata zi de 3 Mai 1848, când Românii din Ardeal pe câmpia Libertății din Blaj, și-au proclamat independența politică cerând dela împăratul autonomia Transilvaniei.

Programul serbării se va cunoaște la timp.

Colonia albaneză din București, emoționată de împotrivirile ce se fac întemeierii noului stat al Albaniei recunoscut de Europa, se gândește la mijloacele cu care să contribuie la înlăturarea piedecilor. Pentru aceea s'au înscris ca voluntari 2000 de tineri care să se ducă la teatrul luptei, iar între membrii coloniei circulă liste de subscripție pentru cumpărare de arme și cai, în fruntea cărora liste s'a înscris deja un fond de 300 mii lei.

Plecarea voluntarilor din București, se va face cel mai târziu la 15 v. ale lunei curente.

Concurs de porturi naționale. În luna Mai, — probabil la 25 Mai, — va avea loc în Craiova concursul de porturi naționale din întreaga Oltenie, organizat de către comitetul local al Ligei Culturale. Pregătirile pentru acest frumos și interesant concurs care va avea o importanță deosebită în afirmarea portului național românesc, a început, după cum ni se anunță, chiar de pe acum. Inscrierile concurențelor se primesc la secretariatul Ligei Culturale secția Craiova.

Dr. BALÁZS EMIL
Institut pentru consultațiuni medicale,
TIMIȘOARA-centru Palatul Dauerbach.

Operează și vindecă bolii de piele și sexuale cu razele Röntgen
Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză.
Metode electrice de vindecare. Massage electrică. Vindecarea
bolilor de beșică prin electricitate. Consultațiuni pentru ope-
rare și bolii de piele dela 8—9 ore a. m. și dela 2—5 p. m.
Celor din provincii cărora se recere îngrijire mai îndelungată le
stă la dispoziție camere confortate anume. (Ba 927—60)

Intrunirea studenților universitari din București. Ni se anunță din București: Duminică la orele 2 d. a. s'au intrunit la universitate studenții universitari sub președinția studentului Banu.

În urma discuțiilor urmate s'a decis ca Joi la orele 5 d. a. să se ție o nouă întrunire pentru a se lua o decizie definitivă cu privire la chestia dacă trebuie sau nu să se declare greva în cazul când studentul Măndăchescu nu va fi pus în libertate.

În urmă a fost aleasă o comisiune cu însărcinarea de a se prezenta dlui prim ministru Brătianu, și s'a decis să se continue acțiunea începută pentru reprezentarea piesei „Se face ziuă” pe scena Teatrului Național.

Vizita miniștrilor turci. Miniștrii cei mai de seamă ai Turciei, Talaat bey dela interne și Enver bey dela război, vor vizita Duminică viitoare București.

Confratele „Minerva” din București însoțesc această știre cu următorul comentariu.

„Vine la noi un om politic energic și iscusit și un militar erou legendar. Nu ne îndoiim că atât oficialitatea cât și populația capitalei atât de ospitalieră, le va face o caldă și strălucită primire. Pentru oamenii cari-și dau bine seama de realitate, Turcia nu e un stat mort pentru Europa. Zguduirile dureroase ce le-a suferit în ultimii ani poporul musulman, nu l'au zdrobit, ci l'au deșteptat și i-au dat energia să muncească și să lupte în viitor pentru existența lui glorioasă, sau cel puțin onorabilă în Europa.

Cu conducători ca Talaat bey, otomanii pot să viețuiască încă multă vreme la Constantinopol și ceace nu vor mai putea face prin arme, ca să redevină stăpâni peninsulei balcanice, pot să facă prin cultură și prin muncă, spre a contribui la civilizarea acestei părți europene.

Pentru România otomanii nu mai pot fi niciodată un pericol; pot fi în schimb un sprijin prețios la menținerea ordinii stabilite în 1913 în Balcani.

Politica Turciei va avea pe viitor foarte multe puncte comune cu a României; iar chestiunile economice impun existența unei cât mai strânse legături; între cele două state.

Vizita principalilor miniștri otomani la București e deci cât se poate de bine venită. Să ne folosim de ea cât mai mult, ca să strângem legăturile politice și economice cu Turcia. Acel stat având interese identice cu ale noastre face primul pas, prin trimiterea miniștrilor săi la București, pentru stabilirea înțelegerii necesare. Să apreciem după cum se cuvine acel pas și ne vom fi servit de minune țara.”

Un „truc” ingenios al unui pungaș din Paris. Spiritul de invenție al răufăcătorilor este în adevăr inepuizabil. Iată un nou procedeu de furt. E vorba de „trucul omului cu 3 brațe” care este în adevăr foarte ingenios. Corect investimântat, un om ca de 30 de ani, având la butonieră o panglică colonială, s'a prezentat la un magazin din Paris și imediat s'a observat că vizitatorul era amputat la brațul stâng, — o mână mecanică. Dar aceea ce nu se observa la prima vedere era faptul că individul avea mâna stângă perfect de agilă, bine disimulată și cu care putea să manevreze spre a fura diverse obiecte. Cu această mână mecanică — făcută cu scopul de a înlătura orice bănuială — individul obținea chiar compătimitere. Individul cutreera zilnic diverse magazine și fura de stingea, — mai cu seamă bijuterii.

Dar, ulciorul nu merge de multe ori la apă și ingeniosul pungaș a fost zilele trecute prins în flagrant delict și arestat.

Cum a ajuns miliardar Rockefeller și alții. O revistă americană scrie următoarea anecdotă despre bogatul miliardar Rockefeller. Tatăl său îl dădu la o mare prăvălie din Pennsylvania, sperând că aci va primi un post. Rock-

feller avea pe atunci 15 ani. Comerciantul îl primi bine, însă îi spuse că se retrage din afacerile comerciale și nu are nevoie de dânsul.

— Totuși, îi spuse bătrânul, voiesc să-ți ajut. Pune-te la masă și scrie ce-ți voi dicta.

Tânărul Rockefeller se puse la masă, și după dictatul bogatului comerciant scrie:

„În fiecare zi să te preumbli două ore; Să dormi 7 ore pe noapte; Să te scoli regulat când trebuie; Cum te scoli să te apuci de lucru; Să nu bei nici whisky nici ceai, nici cafea; Să nu mânânci decât când ți-e foame; Să vorbești numai atunci când trebuie; Să nu scrii decât atunci când poți iscăli;

Nu uita, că întotdeauna alții se bazează pe tine. Tu însă să nu te bazezi niciodată pe alții”.

Comerciantul se opri. Tânărul Rockefeller luă cu sfîntenie foaia și-o puse în buzunar.

— Am înțeles, zise dânsul mulțumind comerciantului.

Și acuma, îi răspunse comerciantul, plimbă-te prin viață cu ochii bine deschiși. Iată îți dau un dolar pentru început.

Rockefeller se ținu de promisiune. Își deschise bine ochii și adună mulți dolari.

Anecdota e frumoasă, dar noi credem că i-a mai trebuit lui Rockefeller și alt soi de calități decât preceptele aceluși bogat comerciant.

Cu precepte morale și de cumpătare numai nu te faci miliardar oricâtă bunăvoință ai poseda. În această privință ne amintim de memoriile miliardarului american Lawner, care, a recunoscut că atât dânsul, cât și alți camarazi de miliarde au trebuit să recurgă în special la operațiuni necinstite și numai grație acestor operațiuni și-au putut vedea capitalul triplându-se sau împătându-se.

De remarcat însă că americanul adevărat nu e gelos pe miliardari.

O actriță de o sută de ani. Ieri și-a serbat în Viena fosta artistă Betty Vanini centenarul. La acest ciudat centenar au luat parte mulți artiști. În numele direcțiunii dela „Theater an der Wien” și „Raimund-Theater”-ului au luat parte subdirectorul Tuschl și regisorul Glawatsch, cari i-au predat un frumos cadou și un mare dar în bani.

Busuiocul e o floare națională românească. Femeile noastre îl bagă în scaldă noului născut, îl leagă în pânza de bottez, îl poartă la brâu fete mari, îl pun în cunună când se mărită, îl așează în mâinile înțeleștate ale mortului, și îl sădesc și pe movila proaspătă. Drept aceea fiind busuiocul legat de viața Românilui, iar viața Românilui legată de lege — această floare mirositoare, care se usucă dar nu pierie, a fost primită și de biserica românească. Nici nu s'a mai pomenit popă românească care să sfînțească apa și să stropească apoi fără busuioc.

Un cetitor dreptcredincios ne pune întrebarea ce e de făcut în cazul când părintele iese cu procesiune afară de sat și uită busuiocul acasă? — Din partea noastră i-am da sfatul să trimită crâșnicul care să i-l aducă. Altcum nici că s'ar putea!...

Logodnă. Aflăm cu plăcere că d. Ioan Criștea, fost funcționar în administrația ziarului nostru, iar în prezent voluntar în regimentul 33, Arad, s'a logodit cu d-soara Catifa Săcălăzan din Caransebeș. Din acest prilej d-sa, în locul anunțurilor de logodnă a dăruit pe seama fondului zăriștilor români suma de 10 coroane. Sincere felicitări.

D'Anunzio greu bolnav. Din Paris se anunță că scriitorul italian Gabriele D'Anunzio, care s'a întors de câteva zile la Paris, e greu bolnav. Boala marelui scriitor se agravează din ce în ce și a început să-i neliniștească pe cei din anturajul lui.

x **Primul depozit român de plane și armoniuri.** T. POPOVICI, Siblu (Nagyszeben) stra-

da Cisnădiei 7, ofere onoratului public români plane, pianine și armoniuri din cele mai bune fabrici din străinătate în toate execuțiile cu prețurile cele mai favorabile pe lângă împachetarea (ladă) gratuită și transport franco. Plătire rate mici. Cereți catalogul depositului. (Po 1840)

x **In atențiunea bolnavilor! Balsamul** Mitelmann pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, incuierarea scamei, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, înăbușite de 3-ori la zi, înainte de mâncare, câte-o gură cafea. Preț 2 coroane. Pregătește și te pediază: Eugen Mittelmann, farmacie la „Le de aur” în Ungvár, str. Nagyhid-u. (MI 10)

x **Noutăți de primăvară,** pălării elegante, cravate, ciorapi, albituri pentru bărbați, batiste pentru buzunare, rocuri de gumă, căcluli pentru călătorie și bogat asortiment de tot felul de articole de modă pentru băieți, prețuri foarte ieftine în prăvălia de modă pentru băieți „Chic” Arad, bulev. Andrássy nr. 15.

x **Reticule elegante de mătăsă p. fem.** garnituri pentru călătorie, geamantane, p. articole de toaletă, asortiment foarte bogat prețuri foarte ieftine la firma HEGEDUS, He 1891

Cronica școlară.

Dela Reuniunea inv. dela școlile poporale conf. ort. rom. din protop. arădane I—VII, de pământul Arad. Primim următoarele: P. domnule! În legătură cu circularul nostru nr. 12/25 Noemvrie. Nr. 14/1914, nu altcum și în urma rescriptului biroului nostru central de la București nr. 7/20 Aprilie Nr. 104/1914, prin prezenta poftit a înainta secretarului acestui despartământ protopopesc, cel mult până în 20 Aprilie (3 Mai) a. c. raport, despre activitatea extensivă școlară, desvoltată de P. T. d-ta în comuna unde funcționezi ca învățător.

Acest raport va avea să cuprindă felul și activitatea ca: „Instruarea de analfabeți, prelegeri populare, festivități școlare, înființarea de comitete bibliotecii și cooperative, etc.”.

Pentru a fi scutiți de eventualele neplăceri care ar rezulta, pentru netrimiterarea la timp a acestui raport, dnii colegi sunt rugați cu toată seriozitatea a ținea în evidență timpul defipt și a raporta punde cu orice rezultat; — aceasta pentru a fi teia satisfacă și noi îndatoririlor noastre.

Mândruloc, 7/20 Aprilie 1914. — Ștefan M. president. Petru Colțeu, secretar.

ECONOMIA

Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

	— 28 Aprilie
Grâu pe Octomvrie	11.50
Grâu pe Malu	13.10
Secară pe Octomvrie	9.50
Ovăs pe Octomvrie	8.10
Porumb pe Malu	7.10
Porumb pe Iulie	7.20

POȘTA REDACȚIEI.

Bălaș, Jabuca. Răspunsul îl vei primi numai după câteva zile.

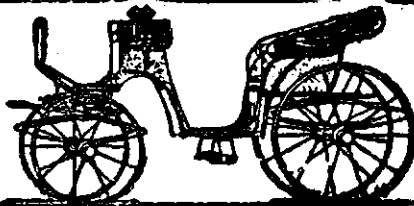
Redactor responsabil: Constantin Savu.

Ka 124

Telefon Nr. 467.

Kardos Gyula,

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară cu putere electrică TEMESVÁR-GYÁRVÁROS, Hárómkirály-ut 14. sz. (Casa proprie).

Mare magazin de trăsuri noi și folosite

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șolar, de lustră și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele mai moderate — Prețurent gratis și franco. — Că funebre, felurite căruțe »landaner« cu prețuri modeste

„MARAMURĂȘANA”

Institut de credit și economii societate pe acții

CONCURS.

Institutul de credit și economii „Maramurășana” din Sighetul-Marmației publică concurs pentru ocuparea postului de **casar și practicant**, cu termenul de 1 Iunie 1914.

Casarul ales va primi:

Salar anual 1200 cor.

Bani de cvartir 400 cor.

Practicantul ales va primi:

Salar anual 1200 cor.

Casarul are de-a dovedi cu atestată aptitudinea pentru acest post.

Dela practicant se pretinde calificățiune de școală comercială superioară.

Ambii oficialanți vor fi aleși provizor pe un an de probă.

Posturile vor fi de a se ocupa conform hotărârii ulterioare a direcțiunei.

Casarul ales va avea să depună la ocuparea postului 2000 cor.

DIRECȚIUNEA.

Ma 2078

„AURORA”

Institut de credit și economii, în Baia-Mare.

CONCURS.

„AURORA” institut de credit și economii societate anonimă în Baia-Mare (Nagybánya) publică concurs pentru ocuparea unui post de **practicant** cu termen până la 1 Mai st. n. a. c.

Salarul anual cor. 1080.

Reflecțanții au să documenteze, că au absolvit școala comercială, că posedă pe lângă limba română și cea germană, eventual maghiară și că sunt deplin sănătoși. Postul va fi ocupat îndată după alegere.

Baia-Mare, la 24 Aprilie 1914.

A 2064

Direcțiunea.

Cant

Un practicant advocațial

la 1 Mai. Cei deprinși la mașină de scris și la cartea fonduară sunt preferiți.

Adresa:

Dr. Alexandru Actu, adv.

Tasnád.

Ma 2066

Dr. Alesandru Dragomir

advocat

și-a mutat cancelarea advocațială la

Cluj (Kolozsvár), Hunyadi-tér 11.

Ma 2067

Cant

Asistent

cu sau și fără diplomă, pentru timp mai îndelungat.

D. Bancu, farmacist

(Săliște) Szelistye.

(Szeben m.)

Ma 2065

Din prilejul sinodului eparhial

ofer on. participanți camerele mele, bucătăria mea gustoasă și cafe-neaua mea.

Cu distincă stimă

Csermák Ágoston

proprietarul hotelului „CENTRAL”, Arad. (Ce 2061)

Bătăturile,

scorțoșenia pielii, urticlorii de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 și dacă folosiți

„CANNABIN”

1 sticlă 1 cor., francoasă
1 coroață 40 fil., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la preparator: Dr. E. FLESCH, farmacia la „GORDANĂ” la Győr.

Alte K. K. Feldapotheke

WIEN, I. Stefansplatz 8.

Depozit de totfelul de preparate farmacologice și cosmetice din țară și străinătate.

CREMĂ HAZELINE. Cel mai probat cosmetic pentru pelea
crispată aspră și pentru inflamațiuni de piele de orice natură. — Tubul costă cor. 2.10 și 1.30

POMADĂ ORIENTALĂ împotriva
pilor de pe față cor. 1.60
La aceasta săpui — 70 fil.

PETROSOL fluid împotriva
asudării picioarelor efect sigur, prețul cor. 1.20 (E 1950)

Ceasornice,
Bijuterii,

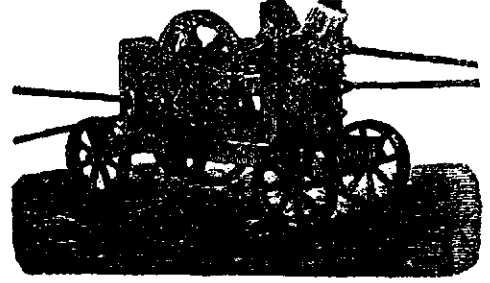
Gramofoane, Plăci.

Chiar și pentru plățiri în rate.

Ceasornice „Strap”, dela 5 cor. în sus, inele-litere 80 illerl. Lunar nou recepții de plăci. Mare magazin de articli pentru sport și lampe electrice pentru buzunar! Pentru ceasornicele și gramofoanele noul se dă garanție de 10 ani, iar pentru reparațiile o garanție de 5 ani. Atelier de reparare pentru ceasornice, bijuterii, gramofone. Schimb de aur și argint zdrobit. Tóth József, Cronometru și orologier artistic, Seghedin (Szeged) Dugonics-tér Nr. 11. Numeroase scrisori de recunoștință. Prețuri ilustrat gratis. Permanent nouități de plăci românești.

Ma 1877

Mașini funării și unelte ca specialitate de
pentru ani îndelungași se execută
solid în fabrica de mașini

ADAM HAUK

APATIN. UNGARIA.

Cu modele stau cu plăcere la dispoziție.

Beutură excelentă și cu gust bun, care produce sânge. — Recomandată de medicii contra boalei de anemie, lipsă de sânge, nervositate, reconvalescență.

Influințează producerea sângelui, întărind mușchii și nervii, dă apetit fără a avea ceva urmări neplăcute asupra stomacului sau la dinți.

Prețul unei sticle mari K 3.50

” ” ” mică K 2. —

Se capătă în toate apotecele. Depozitul principal la

GUIDO FABRITIUS

Fa 1407. apotecar în Sibiu.

INGINER

CAROL GRAEFF,

bireu tehnic și întreprindere de instalațiuni

Bistrița, (Besztercze) str. Ugur nr. 25

Execută lucrări pentru iluminatul central cu electricitate, baterii de electricitate, curent slab, apeducte și canalizare, în orice mărime și execuțiune. — Lăferează motoare, mașini industriale, transmisiuni, aparate medicale și pentru șanșale, fiere de călcat cu electricitate, aparate pentru încălzit și fert. — Execută schițe, proiecte prospecte și socoteli de rentabilitate.

Magazin permanent de totfelul de lampe electrice și material de instalațiuni. Proiecte, prospecte și socoteli de rentabilitate gratis fără obligamente.

Plătiri în rate! Ma 1849 Condițiuni favorabile de plățire!

Plătiri în rate!

Pentru lucrările executate garanție pe mai multă ani.

Întreprinderea aceasta nu e provizorie.

Ma 2065

**HERBST
ÉS TÁRSA,**
mașini sistem Halle
pentru sortarea și plămă-
direa aluatului, aranjament
■ pentru orice putere, electricitate, ■
— benzină sau vaporic. —
Singura reprezentanță
pentru întreg comi-
tatul Bihoru-
" lui "

STEMMER A. JÓZSEF
(Se 1786) specialist
NAGYVÁRAD, Rákoczi-ut 35 sz.

Délezeg Pál
PIETRAR
BISTRITA, (vis-à-vis) de cimitirul evanghelic

Atrage atențiunea on. public din loc și provincă asupra magazinului de și atelierului de piatrăre — Bogat asortiment de monumente mormântale de marmoră de Carrara, granit, sienit, porfir, labrador etc. Execută totfelul de lucrări de piatrăre și sculptură în piatră, după orice desen, precum în monumente mormântale, s. Treime, cruci lângă drum și lucrări de piatră pentru cămin. În stiul cel mai frumos și modern. Renovare și aurirea monumentelor vechi mormântale execută prompt și ieftin — Prospecte și desene la dorință trimet gratis și franco. — Renumărea mea firmă să nu o confundați cu alte firme similare (Na 134)

Premiat Expoziția internaț. de modă, Paris 1911: Grand Prix și n.o.l. de aur
Expoziția univ. din Roma 1911: Grand premiu și medalia de aur.

La
„Croitoria universală“
I. PETRAȘCU
SIBIU, Str. Cisnădiei 30
Telefon nr. 172.

: Croitorie civilă și militară :
Mare depozit de stofe engleze și indigene, precum și totfelul de articole militare. (1845-30).

FISCHER BÉLA

fotograf,
FĂGĂRAȘ — (FOGARAS)
piața cetății.

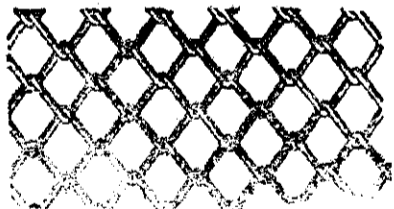
Prețurile fotografiilor sunt mai moderne, mărirea de fotografii familiare, grupuri și tablouri după orice fotografie veche cu preparate cele mai ieftine. Execută de poștale cu fotografii, fotografii pe perete și pe pietră monumentale, după orice fotografie. (Na 134)

— Comandele din provincie se execută prompt și cu plăcere. —

Folos puțin, circulație mare.

**Fabrîca Eisö szabadkai sodronyszövő
fonó- és vasszerkezeti gyár in Szabadka**

execută și expediază grabnic țesături de sârmă în 6 și în 4 colțuri, matrațe în cadre de lemn și fer, săte, ciururi și țesături de Rabitz, săte și ciururi gata.

(Bu 1875)

Ciururi pentru nisip și pentru apărarea contra solhintelor. Foiu pentru bisericii, ferestri de fer și scutitoare de ferestri și totfelul de lucrări în această branșă.

Prețurile și lucrările mele sunt afară de concurență.

Léber Gyula

prima fabrică ardeleană de matrațe, de sârmă, de stofă, de sârmă pentru garduri și matrațe cu coardă.

Cluj (Kolozsvar)

Egyetem-utca 7 și Petöfi-utca nr. 13.

(Le 1788)

Oferă țesături de sârmă, garduri și porți de gală pentru grădini, păduri, vii, morminte etc., sârmă pentru garduri la curtea de galițe, matrațe de sârmă cu prețuri convenabile, deja dela 30 fil. în sus. Prețurent ilustrat cu provocare la ziarul acesta se trimite gratis și franco.

**CEL MAI MODERN INSTITUT TIPOGRAFIC
ROMÂNESC DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA**

„CONCORDIA“

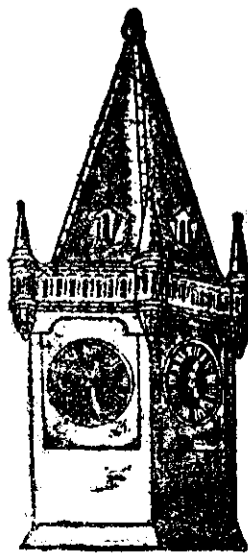
SOCIETATE PE ACȚIUNI ARAD, STR. ZRINYI NRUL 11a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie, ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare totfelul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipărituri pentru bănd și societăți, precum și tipărituri advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebreale se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine. — Executare promptă. — Prețuri moderate.

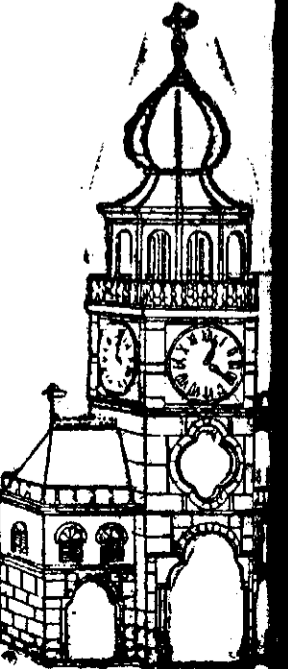
CEASURI PENTRU BISERICI.

SZÁNTHÓ GYULA

fabrică de ceasuri pentru biserici
NAGYVÁRAD,
Damjanich-utca 30 număr.

Oferă ceasuri pentru biserici cari se trag odată pe săptămână, odată la 8 zile și odată la zi, durabile și precise. Prețuri ieftine. Fabrică cu putere electrică. Garanția pe mai mulți ani. Prețurent la dorință se trimite gratis plăci (tablă) pentru ceasuri cari luminează noaptea, executate admirabil. — Prețuri ieftine. (Sa 88)

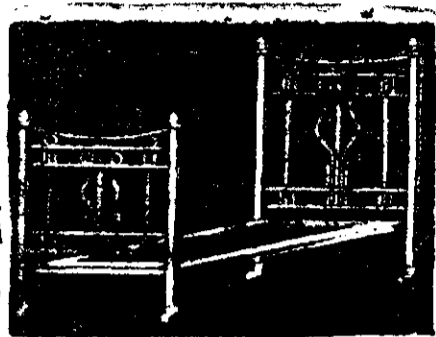

garanția discotelor gr. or. și gr. cath.

Mobile de aramă, de nichel și de fier, în orice mărime, pentru dormitoare, mesterii și eteluri, prospecte speciale, pe lângă condițiuni favorabile de platire se pot procura la

Czell és Frank, Brașov (Brassó)

(Ca 260)

fabrica de mo-
bile de aramă
și fier și de
banc de scoa-
ră brev.

Str. Koloator.
Catalog de pre-
țuri ilustrat
gratia.

NOUĂ
prăvălie de
instrumente
muzicale!

PULTER VENCEL

fabricant de instrumente muzicale

Marosvásárhely, Deák Ferenc-u. 7.
(Lângă Palatul Cultural).

Depozit bogat și foarte bine sortat de VIOLINI
noul și vechi și pentru școală, CITERĂ și clari-
nete, INSTRUMENTE DE SUFLAT, harmonice
și părți de instrumente etc etc GRAMOFOANE și PLĂCI în
asortiment bogat. CORZI (strune) din străinătate cu ton curat pe
lângă garanță. — Reparaturile se execută prompt și conștiințios.
(Pu 1847)

Cel mai vechiu magazin și atelier de reparaturi în
ARAD, de biciclete, mașini de cusut și gramafone.

Declar în modul cel mai hotărât, că Bicicletele
„Original Victoria” și „Puch” precum și
mașinile de cusut „Pfaff” sunt de vânzare
exclusiv numai la mine

HAMMER VILMOS

ARAD, Szabadság-tér nr. 5/6.
Timișoara—Ioșefin (Temesvár-
Iózséfváros) Hunyadi út nr. 14.

Vânzare exclusivă de mașini și plăci Pehtó,
gramafone „COLUMBIA” și originale și
cele mai noi plăci românești.

Mare atelier special de reparaturi

Mașini de cusut „SINGER” cu prețuri foarte ieftine.

TELEFON 387.

TELEFON 387.

BRAUN N. ANTAL

ARAD, Boros Béni-tér 7. (Casa proprie)

Recomandă depozitul său bogat asortat cu
vâpseli și material pentru zidit

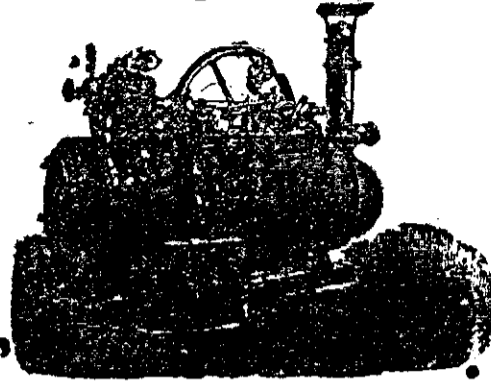
în atenția domnilor cari voesc să zidească. Atrage atenția mai
departe asupra varului de prima calitate, cement, țiglă, țevi de
beton, praf de piatră, împletituri de trestie, table de cement
pentru pavaj. — Productele fabricii sale de ghips din Baia
de Criș le ține acuma în depozit desfăcându-le cu prețuri foarte
ieftine. — Cere sprijinul On. public.

(Ba 1914-10)

Cu stimă: BRAUN N. ANTAL.

Pollák Gyula, faur de cazane

Seghedin (Szeged), Feltámadás-utca 1. :: Telefon: 394.

Atrage atenția on. propri-
tari de mașini de treccat și
de cazane și aduce la cuno-
ștință că și-a mărit și provăzut
cu excelente puteri de muncă

stabimentul de fău-
rărie de cazane,

se găsește în plăcuta poziție de
a executa cu specialitate și grab-
nic orice lucrare în această bran-
șă, execut casse pentru bani și
reparez pereți de țevi precum și
execut păreți de cazane, locom-
bile, și raformări de locomobile.

Pentru executarea lucrărilor mai mari merg pe cheltuiala mea la fața locului.
Execuție excelentă. Prețuri moderate.

Po 1460

Se primesc dol învâțcel.

PRAV DE PELE HÖFER

Acest prav impregnat cu acid boric a cărui efect excelent
e în general cunoscut, se pregătește în trei tărimi.

No I. prav de stropit pentru copii . . . à cor. —80

No II. Pudră, albă crem. sau roză . . . à cor. 1—

No III. Prav de stropi pentru bărbați à cor. 1—

»Babysoap« Höfer (săpun pentru copii).

Numai acele sunt veritabile, cari poartă pe fâșia de pe

cutie și pe capacul cutiei iscălitura »H Ö F E R«.

Săpun Höfer à cor. —70.

de tot neutral și inofensiv, se poate căpăta în toate far-

maciile din țară și străinătate și dela:

Zentral-
Versendungsdepot HÖFER'S APOTHEKE WIEN III,
(E 1968-50) Ungargasse 14.

Spiritul de reumă

este cel mai sigur mijloc de frecat
contra durerilor provenite din poda-
gră, ischias, reumă și totfelul de ră-
celi. — După câteva frecări durerile
membrilor suferinde încetează defi-
nitiv. Are efect sigur și la boale
învechite și neglijate.

MODUL DE INTREBUINȚARE:

Dimineața la sculare și seara la cul-
care locurile suferinde să se frece
îndelung cu puțin spirit de reumă
După frecare partea suferindă să se
învaluiie cu o haină caldă.

Prețul unei sticle 1 cor.

Preparator:

F. Sándor Zoltán

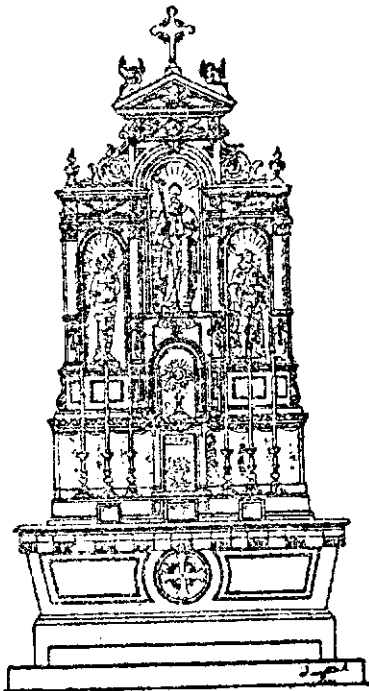
farmacie la „Inger” — Erdőszentgyörgy.

Sa 572

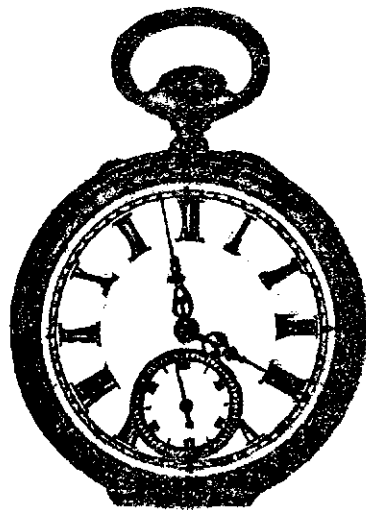
Su 1920

Szubotha István

atelier de construcție de altare și de aurire artistică
Budapest, VIII., Hunyadi-u. 26 sz

Oferă on. prețimi gr. ort. și gr. cat. lucrări de sculptură, iconostase, altare, amvoane, făclâni pentru botez, cosciugul Domnului, statue, icoane staționare, scaune duhovnicești. Lucrări de aurire și pictură executată artistic dela cele mai simple până la cele mai decorate. Primește spre renovare și pictare iconostase și altare vechi. — Prețurent nu am dar cu proiecte artistice și prospecte convenabile servesc gratis. — Pentru primirea lucrărilor merg la fața locului pe cheltuiala proprie.

Ba 1465

Cele mai bune oroloage, cele mai solide și cele mai moderne juvaerice atît pe bani gata, cât și în rate pe lângă cheazășie de 10 ani cu prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreaga Ungari

Brauswetter János,

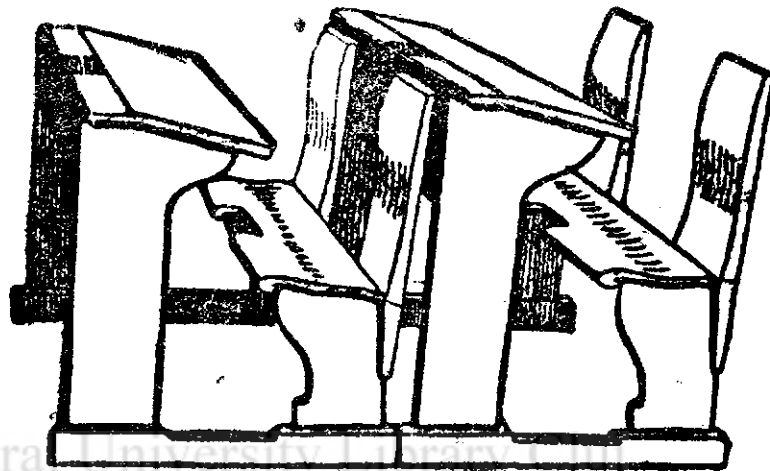
orologier în Szeghedin (SZEGED).

Catalog cu 2000 chipuri se trimite gratuit.

Notez, că numai acela vor primi catalogul gratuit, care îl cu cu provocare la ziarul „Românul”, (adeck scriu că a cell „anunțul în „Românul”).

Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

CORNEL JUCU

mare stabiliment
pentru aranja-
mente moderne
de școale și bi-
:: serici. ::

LUGOS,

strada Hunyadi nr.
11 și str. Corvin 9.

Telefon 24.

Ja 762

Telefon interurban 604.

Telefon interurban 604.

Agentura

principală exclusivă a renumitei fabrici de motoare R. H.
LISZTER & Co. Ges. M. B. H. London (Anglia).

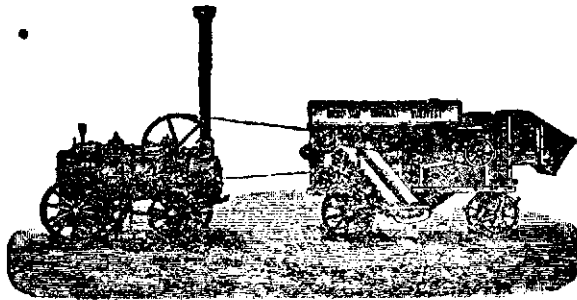
Cele mai noi motoare de benzină, absor-
bitoare de gaz și motoare cu ulei brut.

Garanță deplină.
Consumație puțină de benzină.

Manuare simplă.
Durabilitate extraordinară.

==== Fără perturbări în lucrare. ====

GARANȚA
deplină p. imblătit
și pentru puterea
de lucrare.

CONDIȚII
favorabile de plă-
tire (pe mai mulți
ani).

Schimb de motoare și batoze uzate. ===

FRĂȚII BURZA

ARAD, Piața Boros Béni Nr. 1. (Casa poprie).

cea mai mare firmă românească,
magazin de motoare, mașini de imblătit
și totfelul de mașini agricole.

Celor interesați le servește
cu explicații și prospecte.

În scopul de a lega afacerea merge în per-
soană pe cheltuiala proprie la fața locului.

Cereți gratis marele preț-curent ilustrat.

Mare magazin de vehicula și mașini de imblătit cu aburi.